

**LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA
2014-2020
PANNÓNIA KINCSE LEADER EGYESÜLET**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A vidéki térségekbe beruházó Európa

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz.....	4
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	5
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	7
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	9
4.1 Helyzetfeltárás.....	9
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	21
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	23
4.4 SWOT.....	27
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	29
5. Horizontális célok	32
5.1 Esélyegyenlőség	32
5.2 Környezeti fenntarthatóság.....	33
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása	33
7. A stratégia beavatkozási logikája.....	35
7.1 A stratégia jövőképe:	35
7.2 A stratégia célhierarchiája	35
8. Cselekvési terv.....	37
8.1 Az intézkedések leírása.....	37
8.2 Együttműködések.....	50
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	51
8.4. Kommunikációs terv	55
8.5. Monitoring és értékelési terv	58
9. Indikatív pénzügyi terv	59
Kiegészítő információk	61
Mellékletek	61

Vezetői összefoglaló

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008-ban alakult a Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábcatorok Helyi Közösségből. A tagságot a lefedettségi területhez tartozó 62 települési önkormányzat, 88 vállalkozó és 59 civil szférát képviselő szervezet és magánszemély alkotja. Az egyesület megalakulása óta azon dolgozik, hogy a területén élő, dolgozó vidéki embereket, civil szervezeteket, vállalkozásokat és önkormányzatokat segítse, összefogja. Az ÚMVP 2007-13-as program segítségével közel 4,5 milliárd forint fejlesztési keret kihelyezését koordináltuk nagy sikerrel. Ennek köszönhetően számtalan településen újultak meg vagy létesültek közösségi terek, épületek, sok vállalkozás tudott eszközbeszerzések által fejlődni vagy elindulni, illetve a helyi civil szervezeteink is támogatást kaptak tevékenységeik fejlesztésére. Az itt lakók megértették és alkalmazzák a LEADER alapelveket: tudják, hogy az együttműködéseknek valódi haszna van, a stratégiát és az egyesületi saját projekteket a közreműködésükkel tervezzük, hallatják a hangjukat, elmondják az ötleteiket, hiszen tudják, hogy azokat segítünk megvalósítani. A fejlesztések több szektort is érintenek, egymással is kapcsolhatók, így szinergikusak és a multiplikátor hatás is biztosítható.

A közös munkát folytatva készítettük el a 2014-20-as időszakra a Helyi Fejlesztési Stratégiánkat (HFS). A helyi fejlesztési stratégia tervezése során nagy hangsúlyt fektettünk a térségi szereplők minél nagyon mértékű és minél hatékonyabb bevonására. Közösön vettük számba a 2007-13-as időszakban tapasztalataival felvértezve a térség erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit. A SWOT analízis elkészítése során elemeztük térségünk jelenlegi helyzetét, mely egyértelműen kimutatta, hogy szükséges a terület helyi gazdaságának erősítése, a vállalkozói szemlélte továbbvitele és a vállalkozások fejlesztése, a korábbi fejlesztésekre támaszkodva kiegészítő jelleggel az aktív turisztikai szolgáltatások fejlesztése, valamint a helyi civil közösségek fejlesztése, az identitás erősítése és közösségi terek fejlesztése. Mivel jelen forráskeretünk a korábbinak a töredéke, nagyon fontos, hogy az egyedi fejlesztések helyett törekedjünk az együttműködésen alapuló, akár konzorciális formában történő közös fejlesztésekre is. A viszonylag kisösszegű források kihelyezésével zömében a LEADER keretünk is kiegészítő lehetőségként használható, hiszen nagyobb beruházások önállóan nem finanszírozhatók csak ebből a keretből.

Stratégiánk jövőképe röviden megfogalmazva: éltető – élhető vidéki települések kialakítása és a térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, vállalkozásfejlesztés.

Átfogó céljaink:

Értékünk a térségünk program megvalósítása-, térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, vállalkozásfejlesztés

Élhető - Éltető vidéki települések: közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése, hálózatok kialakítása

Specifikus céljaink:

1. A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése

2. Versenyképes mikrovállalkozások környezettudatos fejlesztése a vidéki térségekben
3. Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások
4. Kulturális és természeti értékek megőrzése, bemutatathatóvá tétele

Az egyes intézkedéseink esetében a projektek kiválasztása a Stratégiában meghatározott kritériumok és pontozási szempontok alapján történik. Az egyes intézkedések tartalmát a beérkező pályázatok és egyéb javaslatok alapján folyamatosan felül fogjuk vizsgálni és szükség esetén kezdeményezzük azok módosítását, melyre három alkalommal lesz lehetőség a programidőszak alatt.

Elnökségünk 11 fős, elismert helyi szakemberekből áll és sokat tesz azért, hogy a Stratégiánk megvalósításra kerüljön. Az elnökségi tagok az általunk lefedett 4 járásból és mindhárom szektorból kerültek kiválasztásra. A beérkezett pályázatokról tárgyilagosan, segítő szándékkal, egységes elvek szerint döntenek. Munkaszervezetünk 3 fővel, sok szakmai tapasztalattal és elhivatottan látja el az operatív teendőket, segít a pályázatok generálásában, fejlesztésében, valósítja meg saját projektjeinket, segíti hálózatainkat, valamint ápolja a hazai és külföldi együttműködéseket.

Célunk a térségünk motorjaként, mini fejlesztési ügynökségeként működni, azaz a területünk átfogó fejlesztését előmozdítani a hozzánk fordulóknak segítségével. Ez az interaktív segítség végig kíséri ügyfeleinket, projektötletük ismertetésétől a megvalósított beruházás monitoring tevékenységéig.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

Helyi Fejlesztési Stratégiánk hozzájárul az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia (EU2020), az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU rendeletében (továbbiakban: KSK rendelet) és a 1305/2013/EU rendeletében (továbbiakban: EMVA rendelet) meghatározott több fókuszterülethez, továbbá a Vidékfejlesztési Program több prioritásához.

A LEADER támogatással megvalósuló intézkedéseink az alábbiak szerint járulnak hozzá a KSK rendeletben megfogalmazott célokhoz, prioritásokhoz:

A KSK rendelet. 3. A kis- és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása tematikus célhoz hozzájárul a Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén intézkedésünk, hiszen az az egészen kis (mikro) vállalkozások fejlesztését szolgálja. Érinti továbbá az Új turisztikai szálláshelyek kialakítása és a már meglévő turisztikai szálláshelyek bővítése valamint A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése intézkedés.

A KSK rendelet 4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra történő átlátszó támogatása és a 6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése tematikus célt érinti az Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén intézkedésünk azzal, hogy jelentősen ösztönöz megújuló energia felhasználását biztosító tárgyi eszközök beszerzése, illetve kisebb energiafelhasználású új eszközök beszerzésére.

A KSK rendelet 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem tematikus célhoz hozzájárul Kulturális és közösségi programokhoz kapcsolódó eszközök beszerzése, a Térségi

fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése intézkedéseink.

Az előbbiekben felsorolt intézkedéseink hasonló kapcsolódást jelentenek a Partnerségi Megállapodás 1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása, 2. A foglalkoztatás növelése, 3. Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése, 4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése prioritásokhoz. Az 5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítás prioritáshoz kapcsolódik a „Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén” és „A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése” intézkedéseink. Célkitűzésünk tartalma illeszkedik a VP gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartásához, valamint a térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképességének erősítése megfogalmazásához. A szálláshelyhez nem kapcsolódó turisztikai attrakciók megvalósulása által bővül a turisztikai tevékenységek színvonala, kínálata. A turisztikai fejlesztések nem csak a pályázó gazdasági lehetőségét segítik, hanem a turisták térségbe vonzásával, illetve az előírt együttműködésekkel további gazdasági szereplők gazdasági növekedését is.

„Élhető - Élhető vidéki települések: közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése, hálózatok kialakítása” célkitűzésünk, a hozzájárul a VP, a vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok elérésének előmozdítása, illetve a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítéséhez. A vidék meghatározó közösségi szereplői a civil szervezetek tagjai. Általuk őrződik meg a múlt, gyűjtésük által folytatódik a hagyomány ápolás. A közvetlen környezet ápolása, a zöldterületek gondozása mind segíti a környezettudatos szemlélet terjedését, nagymértékben hozzájárul a környezetszennyezés csökkentéséhez, az emberek egészségi állapotának megőrzéséhez és javításához. Tematikus turisztikai utak, tanösvények kialakításával a mozgás, pihenés, hasznos kikapcsolódás és szabadidő eltöltés minősége növekszik, mely az egészség megőrzését is segíti.

A HFS megvalósítása során végrehajtásra kerülő projektgeneráló/animáló tevékenységek tovább erősítik kapcsolódásunkat az EU2020 stratégiához, a Partnerségi Megállapodáshoz és a Vidékfejlesztési Programhoz. Kiemelt figyelmet kívánunk fordítani a megújuló energia felhasználást segítő támogatásokhoz kapcsolódó projektgenerálásokra, mind az önkormányzatok, mind a vállalkozások tekintetében, illetve szeretnénk az Egyesületünk által benyújtásra kerülő pályázattal szemléletformáló programokat megvalósítani. Szintén pályázati támogatással kívánunk közreműködni az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörésében, ifjúsági programok lebonyolításában.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Helyi Fejlesztési Stratégia kialakításánál a Pannónia Kincse LEADER Egyesület folyamatosan biztosította a nyilvánosság és „társadalmasítás” kritériumainak teljesülését. A kezdeti széles nyilvánosságot az egyesület honlapja www.pkle.hu biztosította. A tervezett fejlesztések való igényekhez való igazítása és annak területi beágyazottsága érdekében Egyesületünk folyamatosan várta a 2014-2020 időszakra szóló projektötleteket. A projektgyűjtést és a kapcsolódó adatlapot a honlapunkon közzétettük, email-ben tagságunknak kiküldtük. Ennek eredményként több mint 250

projektötlet érkezett be, de nem csak a tagság részéről. A honlapunkon minden érdeklődő folyamatosan frissítve olvashatja őket. Ez lehetőséget adott a helyi szükségletek, igények összegyűjtésére, rendszerezésére, és kapcsolatfelvételre. Legnagyobb arányban az önkormányzatok küldtek be ötleteket (164 db), majd az egyházak (32db), civilek (32 db), vállalkozók (15 db), és végül a magánszemélyek (10 db). A támogatási igény mintegy 10 milliárd Ft volt, így további vizsgálatokra, egyeztetésekre, szűrésekre volt szükség a HFS-be integrálható elképzelésekről. A civil-, a vállalkozói- és a közsféra képviselői által benyújtott projektelképzelések pontosan tükrözik a térségi igényeket, melyek a stratégiakészítés alapjául szolgálnak, hiszen segítséget nyújtanak az egyes intézkedések és a hozzájuk tartozó támogatási összegek meghatározásában is.

Az Önkormányzatok egyesületünk meghatározó tagjai, részükre online kitölthető kérdőívet készítettünk, melyben felmértük a települési fejlesztési igényeket. Másik jelentős tájékoztatási és információáramlási mód az internet adta lehetőségeken kívül a személyes találkozásokra lehetőséget adó műhelynapok, fórumok, egyéb rendezvények. A műhelynapokról, fórumokról megfelelő dokumentációval rendelkezünk (meghívók, jelenlétek, fényképek, javaslatok, vélemények) A Helyi Fejlesztési Stratégia kialakításához a tervezést 6 helyszínen (Pannonhalmán, Téten, Abdán, Bakony Péterden, Rábapatonán, Téten, Péren) tervezői műhelynapok keretében (7 alkalommal) folytattuk. A Műhelynapokon nem csak az egyesület tagjai, hanem a tagsággal nem rendelkező civil egyesületek, magánszemélyek, egyházak és vállalkozások is részt vettek, mindenki, aki potenciális pályázó lehet.

A rendezvényeken bemutatásra került a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésének ütemezése az értékelési kritériumok valamint a HFS felépítése, tervezhető összegek és határidők. Térségünk fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése céljából a HFS részeként SWOT analízist készítettünk a résztvevők bevonásával. A műhelynapok keretében ez előadások közben és utána is fogalmazódtak meg hozzászólások, kérdések.

1. kép: tervezői műhelynap Téten kedvezményezett térségben

A tagönkormányzatok nagy részével napi kapcsolatot tartunk. Részt veszünk kistérségi üléseken, önkormányzati testületi üléseken ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal összhangban a megyei TOP tervezési munkáiban. A Pannonhalma Többcélú Kistérségi Társulás Gyermekjóléti Szolgálat és Szociális Intézményének valamint a Téli Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Gyermekjóléti és Szociális Intézményének vezetőivel személyes egyeztetést folytattunk a sérülékeny csoportokhoz csoporthoz tartozók fejlesztési lehetőségeiről. A korábbi években a nyári szünetekben tábort rendeztek a sérülékeny csoporthoz tartozó gyermekek számára. Az egyeztetések során lehetőségként fogalmazódott meg a közösségi célú táborok kialakítása, amely beépítésre került a fejlesztési stratégiába.

Az Egyesület 10 fős (majd 2016. február 25. Közgyűlést követően 11 főre bővült) elnöksége aktívan részt vett a HFS tervezésben. Az Elnökség megválasztásakor fontos szempont volt, hogy minden szféra és minden járás képviselve legyen benne. A közsféra képviselőiben tevékenykedő polgármesterek a településszintű fejlesztési tervek készítésében szereztek tapasztalatokat, az alapítványok munkatársai

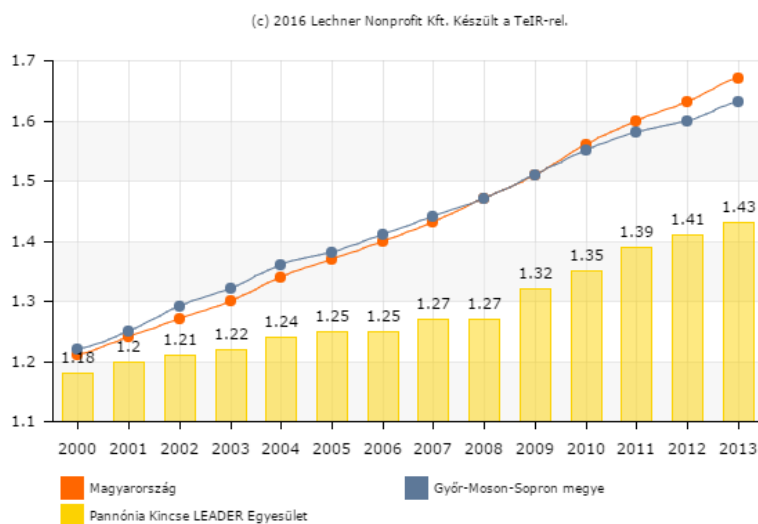
képzési és foglalkoztatási stratégiák összeállításában, a vállalkozói szféra képviselői pedig gazdasági és turisztikai témákban tettek szert olyan ismeretekre, melyek révén megfelelő rálátással vannak a térségi igényekre, így hasznos tanácsokkal segítik a HFS elkészítését.

Fontosnak tartottuk, hogy minden célcsoportot megszólítsunk, ezért a civil szervezetek és a vállalkozások megszólítására külön fórumokat terveztünk. A HFS tervezés folyamatának kommunikációját is segíti Egyesületünk honlapja, melyen folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket. A HFS „draft”verzióját Egyesületünk közgyűlése 2016. február 25-én 43 fővel egyhangúan hagyta jóvá.

Az egyesület tájékoztatási tevékenysége révén maximálisan megvalósult a helyi közösség bevonása.

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területe 1261.34 km². A Csornai, Győri, Téti és Pannonhalmi járások 62 települése alkotja, közülük 2, Pannonhalma és Tét városi ranggal rendelkezik. A támogatásra jogosult lakónépesség száma 81440 fő (forrás: KSH, 2014. január 1.), mely az elmúlt években kis mértékben emelkedett. A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a téti járás kedvezményezett járásnak minősül, az itt élő lakónépesség száma 14445 fő. A nem hátrányos besorolású települések egyes gazdasági mutatói jobbakké egy kijelölt szinttől, de a közösség többi településétől jelentősebb eltérés nincs.

2. ábra1. ábra: Öregségi mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

Előregedő a népesség, a fiatalok elvándorolnak, nincs helyben munkalehetőség, alacsony a vállalkozási hajlandóság és kedv, jelentős a tőkehiány, a termékek, termények feldolgozottsági szintje nem megfelelő, az összefogás számos területen csekély, a kereskedelmi egységek száma alacsony, az idegenforgalmi koordináció hiányzik, zárkóztak az emberek, elégtelen a turisztikai infrastruktúra, pl. szállás- és vendéglátóhelyek hiánya

jellemző. A Csornai és Pannonhalmi járások települései is hasonló problémákkal küzdenek. A Győri járás települései jóval fejlettebb képet mutatnak, ami elsősorban Győr közelségének köszönhető, valamint a közlekedési utak és lehetőségek jóval szélesebb skálájának, pl. Pér – repülőtér, Gönyű – kikötő, M1-es autópálya közelsége vonzza a befektetőket és a leteleplődőket, valamint az infrastrukturális ellátottság is magasabb.

A gazdasági fejlődést valamennyi településen nehezíti a tőkeszegénység, a technológiai elmaradás, a kevés munkahely, a korszerű szaktudás hiánya, az információhiány. Ezeket súlyosbítja a fiatalok elvándorlása, a mezőgazdasági és a hagyományos falusi élet leértékelődése, az önkormányzatok gazdálkodási nehézségei. Mindez csak hosszútávon szüntethető meg a jógyakorlatok felhasználásával, terjesztésével, az új kezdeményezések ösztönzésével, a közösségi élet támogatásával, a lakosság információval való ellátásával, gazdasági és szakmai tanácsadással, magas szintű képzéssel.

Földrajzi helyzetéből adódóan a térségre jellemző az erdők, tájvédelmi területek, nemzeti parkok és műemlék jellegű templomok, kastélyok, kegyhelyek, gyógy- és termálvíz-források megléte (Fertő-Hanság Nemzeti Park, Pannontáj-Sokoró Natúrpark, Szigetköz Tájvédelmi Terület, Pannonhalmi Főapátság, mint a Világörökség része cím birtokosa, Fehér-tavi ökotáj, amely a Natura 2000 része). A térségen belül jelentősen eltér a többitől a Pannonhalmi-dombság, a Sokoró térsége. Itt a tájképet a hosszan elhúzódó, északnyugat-délkeleti irányú három dombvonulat uralja.

A viszonylag nagy területen elhelyezkedő közösség rendkívül változatos képet mutat. A településen belüli és a települések közötti partnerség nem igazán jellemző a térségre, mely elsősorban régi társadalmi és gazdasági beidegződés miatt alakult ki. A kis és mikro vállalkozások elsősorban elsődleges lakossági igényeket elégítenek ki, de magas a kényszervállalkozások aránya is, különösen a mezőgazdasági szektorban. A lakossági szolgáltatások minősége, elérhetősége ugyanakkor továbbra sem megfelelő, különösen a kisebb lélekszámú településeken. A kis és mikro vállalkozások tőkehiánya mellett legfontosabb problémaként érzékeljük a vállalkozások közötti együttműködés hiányát, az egységes fellépést a piacon. Nincs vállalkozásfejlesztési együttműködés, alig van termelési, értékesítési szövetkezet, nincs egységes arculat, közös érdekek menti összefogás, érdekérvényesít.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

Térszerkezeti adottságok

Térségünket északon a szlovák-magyar államhatár és a Győri járás további települései határolják. Nyugati szomszédja a Csornai- és Kapuvári járás, Keleti a Komárom Esztergom Megyében található Komáromi járás. A térség délen fekvő települései hosszan benyúlnak a korábbi Veszprém megyéhez tartozó területekbe, így határosak Komárom Esztergom megyei és Veszprém megyei járásokkal is. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területe 1261.34 km². A Csornai, Győri, Téli és Pannonhalmi járások 62 települése alkotja, közülük 2, Pannonhalma és Tét városi ranggal rendelkezik. A támogatásra jogosult lakónépesség száma 81440 fő (forrás: KSH, 2014. január 1.), mely az elmúlt években kis mértékben emelkedik (csak az urbánus településeken) köszönhetően Győr közelségének. A területünk kistelepülésszerű jellegű, mivel 33 település 1000 fő alatti és csak egy 5000 feletti, de nem aprófalvas, mivel 500 fő alatti település 21 darab van és mindössze kettőben laknak száznál kevesebben. Infrastrukturális vonatkozásban térségünk települései változatos képet mutatnak, a közút, illetve a vasúthálózat jellemzően a kis települések esetében nem kellőképpen kiépített, a kerékpárutak hálózata is kezdetleges.

A megyeszékhely és a környező városok (Tét, Pannonhalma, Pápa és Mosonmagyaróvár) gyorsan elérhetőek. Nagy jelentőséggel bír, hogy az Egyesület területén található az M1-es autópálya, a péri repülőtér, a gönyői kikötő, így valamennyi közlekedési útvonalon könnyen elérhető. A tömegközlekedési infrastruktúra (utak, autóbusz-pályaudvar stb.) szolgáltatásai azonban korszerűtlenek, hiányosak, leromlottak, a különböző ágazatok összehangolatlanok. Térségünknek Szlovákia felé állandó közúti határátkelőhellyel nem rendelkezik

Az úthálózat állapota folyamatosan romlik. Az utóbbi években a közutak állapota a javítás hiánya miatt teljesen leromlott, több száz kilométernyi úthálózatot teljesen újjá kellene építeni. Bár az Európai Unió támogatást biztosított bizonyos útépitési munkálatokhoz, ehhez önrészre is szükség volt, ez pedig minden pénzt felemésztett, nem maradt semmi arra, hogy a meglévő infrastruktúrát is karbantartsák. A települések rossz megközelíthetősége nem segíti az együttműködések intenzívebbé válását, s ezzel a fejlődési zónák összekapcsolását. A jövőben megduplázódhat a legrosszabb állapotban lévő utak száma, ugyanis a javítás lassú üteme miatt, mialatt a legsúlyosabb hibákat javítják, a kevésbé súlyosak is tovább romolhatnak.

Győr hazánk egyik legnagyobb hagyományokkal rendelkező gazdasági központja, fejlődő turisztikai, kulturális, kereskedelmi, egyetemi és kutatási kapacitásokkal. Térségünkben hagyományos vonzásterülettel csak a városok bírnak, azonban a szolgáltató szektor, az igazgatás és más városi funkciók viszonylag gyengék. Funkciógazdag falvak elsősorban Győr város agglomerációjában jelennek meg. A térség városhiányossága miatt több község ellátottsága kiemelkedik. Ezen települések nagyobb népességi és jobb közlekedési-gazdasági helyzetük révén több funkciót képesek helyben ellátni, így hagyományosan ide sorolhatók a közös önkormányzati hivatalok székhelyei.

A térség környezeti állapota

Térségünk meglehetősen változatos táji adottságokkal bír, bővelkedik hazai és nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő értékű területekben, képződményekben, élőhelyekben. A mezőgazdasági jelleg csökkenésével előtérbe került a tájpotenciál csökkenő leterheltsége, amely egyértelműen kedvez a turisztikai adottságok felszínre hozatalának (pl. ökoturizmus). A térség számos felszín alatti és felszíni vízhálózattal rendelkezik. Ezt a vízbázist diffúz szennyeződés nem éri (kedvez a vízi turizmusnak), előfordulhatnak mezőgazdasági eredetű és kommunális hulladékok, amelyek kisebb mértékben károsíthatják a talajt és a vizet. A legfontosabb veszélyeztető tényezők a térségen kívülről eredő szennyeződések (pl. Rába folyó habzása, 2010. évi vörösiszap-kár). A térség vízgazdálkodásában hagyományosan megoldatlan kérdés a belvíz megfelelő, zárt elvezetése és kezelése. Kialakulásának fő okai a hirtelen hóolvadás, a tartós árhullám, a magas talajvízszint, illetve gyakori a nem megfelelő csapadékvíz-elvezetés.

Meghatározó tényezők a térségben a NATURA 2000 területek, bár a főutak, valamint a nagyobb ipari egységek közelségének köszönhetően fokozottan növekszik a környezeti terhelésük. Ezekre a területekre fenntartási-fejlesztési tervek sem készültek, így a természeti fenntarthatóságuk nem teljes körű, ismertségük az érintett településeken alacsony. Emellett jelentős természeti kincs a Pannontáj-Sokoró Natúrpark, valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park is, melyek egyedi flórájukkal és faunájukkal egyediséget kölcsönöznek a természeti értékek sorában, ám mindezek ellenére a táji adottságok kihasználása nem megfelelő. Számos ritka és éppen ezért szigorúan védett faj is megtalálható a térségben: kosborok, nőszirm, tavaszi hérics, holló, fekete gólya, gyurgyalag. A megyében

meghatározó jelentőségű a Pannonhalma-Sokoróaljai borvidék, a terület fehérszőlői közül az olaszrizling és a rajnai rizling kiemelkedő.

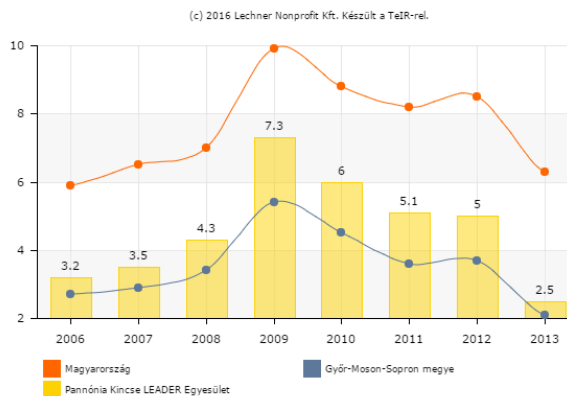
A klímavédelem érdekében szükség van a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére (új technológiák alkalmazása) és a káros anyagok megkötésére (pl. megfelelő erdőgazdálkodással – Ravasz, bakonyi területek), valamint az alternatív energiaellátó technológiák fejlesztésére és elterjesztésére, melyre egyre több településen vannak kezdeményezések és tervek: pl. bioüzem Mórachidán, szélkerék Börcsön, a termálvízkinccs kihasználása Pannonhalma és környékén. Egyre több településen hoztak létre hulladékudvart, szelektíven gyűjtik a hulladékot, a megelőzés érdekében pedig szemétyűjtő és felvilágosító napokat tartanak. A levegő tisztasága és a zaj mértéke változó: napszaktól és várostól való távolságtól függően, elsősorban a közlekedés növekedésének köszönhetően. A levegőszennyezettség az alternatív energiaforrások növekedésével jelentősen csökkenthető. A természeti erőforrásokat főként a mezőgazdaság, fafeldolgozás, alternatív energiával foglalkozó ipar hasznosítja. A területre a föld tulajdonviszonyainak átrendeződése, a tsz-ek megszűnése, a kisgazdaságok, családi gazdaságok nagy száma jellemző.

Térségünk kiemelkedően gazdag a természeti és épített örökséget tekintve. Magyarország összesen nyolc világörökségből egy, az ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és közvetlen természeti környezete térségünkben helyezkedik el. Határon átnyúló nemzeti park, ahhoz kapcsolódóan tájvédelmi körzetek, valamint natúrpark is található a térségben.

A ragyogó főnemesi kastélyok mellett kiemelkedő egyházi épületek és számos kúria gazdagítja a régiós örökséget. Ennek az örökségnek számos eleme az elmúlt évtizedben megújításra került, jelentősen növelve annak turisztikai vonzerejét.

Demográfiai helyzet

A térség lakosságának folyamatos emelkedése figyelhető meg, mely elsősorban a munkalehetőségek miatt, az ország más részéből ideköltözők nagy számával indokolható. Győr város által nyújtott lehetőségekkel magyarázható, hogy a 2,5 %-os munkanélküliségi ráta, jóval az országos szint alatt van. A regisztrált munkanélküliek száma 2009 óta csökkenő tendenciát mutat köszönhetően többek között a közmunkaprogramnak.

4. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra.

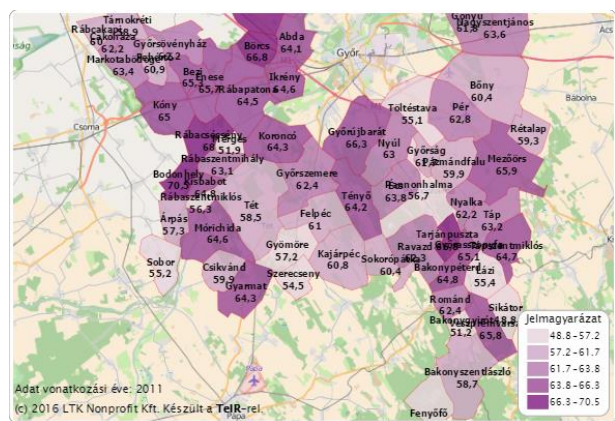
A helyi közösség területén megfigyelhető alapvető demográfiai folyamatok alakulása nagyjából megegyezik a regionális tendenciákkal. A népesség korösszetétele kedvezőtlen, számos településen megfigyelhető az elöregedő lakosság, a férfiak korábbi halálozása miatt különösen ezeken a településeken figyelhető meg a nők magasabb aránya. Ennek ellenére megállapítható, hogy a térség lakosság száma gyarapodó jellegű, és az aktív korú lakosság száma többszöröse a nyugdíjas korúak számának. A migráció térségi vándorlási különbözete 1990 óta folyamatosan pozitív, ami elsősorban a szuburbanizációs folyamatokkal magyarázható.

jellemzően alacsony státuszú, sokszor mélyszegénységben élő és roma családok. A migrációs folyamatok mindkét fajtája számos problémával jár, az előbbi azzal, hogy a Győrből kiköltöző lakosság a megfelelő infrastrukturális feltételek biztosítását elvárja az önkormányzattól, ugyanakkor nincs jelen a település életében, helyi társadalmában, gyermekét Győrbe járatja óvodába, iskolába, ott vásárol, ott vesz igénybe szolgáltatásokat. Az alacsony státuszú népesség beáramlása viszont egy másfajta problémarendszert hoz, kultúrájuk, normarendszerük, életvitelük nem kedvező a helyi társadalmak számára, megbontja, megzavarja az együttélés korábban kialakult belső rendjét, másrészt erőteljesen növeli a szegregálódás veszélyét. Tét esetében az infrastruktúrával nem ellátott, a településtől távol eső külterületre (Ürgehegy) való beáramlás figyelhető meg. Integrálásuk, segítségük jelentős terhet ró pl. a szociális ellátórendszerre, főként a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások terén, de nehézséget okoz az oktatási intézmények számára is.

A nem hátrányos besorolású települések egyes gazdasági mutatói jobbakké egy kijelölt szinttől, de a közösség többi településétől jelentősebb eltérés nincs. A Győrtől távolabb eső, kisebb települések többségének legnagyobb problémája, hogy a lakosság elöregedő, lélekszáma csökkenő tendenciát mutat. A legtöbb település semmilyen intézménnyel nem rendelkezik, iskolája, óvodája már régóta nincs, vagy bezárás fenyegeti. A szolgáltatások hiányosak, vagy szinte teljesen hiányoznak. A legközelebbi városok a rossz közlekedés miatt nehezen megközelíthetőek. Ebből adódóan is magas a munkanélküliek száma, hiszen a faluban, de a környéken sincs munkalehetőség. Az önkormányzatok anyagi lehetőségei egyre szűkülnek. Önerőből fejleszteni nem tudnak, a pályázati lehetőségekben bíznak. Több család próbálja kényszerből mezőgazdasági tevékenységből biztosítani megélhetését, ami úgy tűnik egyre nehezebb. A helyzetük miatt számos olyan problémával küzdenek, melyeknek a megoldása elkülönített támogatás nélkül nem lenne megoldható. Az érintett településeken az adottságokra való tekintettel multi-szektorális gazdaság- és társadalomélénkítésre, illetve vállalkozásfejlesztésre van szükség.

Az alapfokú oktatás, egészséges ivóvíz ellátás, hulladékszállítás biztosítása a településeken (az oktatás társulási formában is) megoldott. A szak- és felnőttképzés több területen fejlesztésre szorul, a közelben több felsőfokú oktatási intézmény található. A szolgáltató helyek elszórtan találhatóak, és nem hatékonyan működnek. Alacsony szennyvíz-hálózatba bekapcsolt lakások aránya, továbbá nem megfelelő vagy, alacsony színvonalú a szociális, egészségügyi, bölcsődei ellátás.

Gazdasági környezet

7. ábra: Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%), 2011

Az Egyesület területén a regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra vetítve 2013-ban 146,4 db volt, ami több mint duplája, mint 2000-ben (67,7 db) volt. Számuk az elmúlt években szinte minden településen folyamatosan növekedett. A működő vállalkozások nagy része (2012-ben 2256 db) egyéni vállalkozás, valamint maximum 2–10 főt foglalkoztató társas vállalkozás. A vállalkozások több mint fele (5781 db) a szolgáltató szektor területén jött létre, 1142 db az ipari tevékenység végzésére jött létre, míg mezőgazdasági tevékenység végzésére csupán

377 db jött létre. Foglalkoztatási szempontból jelentős Győr vonzása a térségre. A térség szempontjából nem lehet elhanyagolni a szinte szomszédos Szlovákiát. Míg korábban a munkaerő Szlovákiából a térségünkbe vándorolt, ez a tendencia a mai napra már megfordult. Az 1990-es évektől egyre nagyobb számban vállaltak munkát a térségünkben lakók Ausztriában, mára már jelentős azok száma is, akik naponta Szlovákiába ingázva vállalnak munkát. A munkaerő elszívó hatás oly mértékű, hogy a Kelet-Magyarországról térségünkbe települő népesség sem tudja enyhíteni a szakemberhiányt.

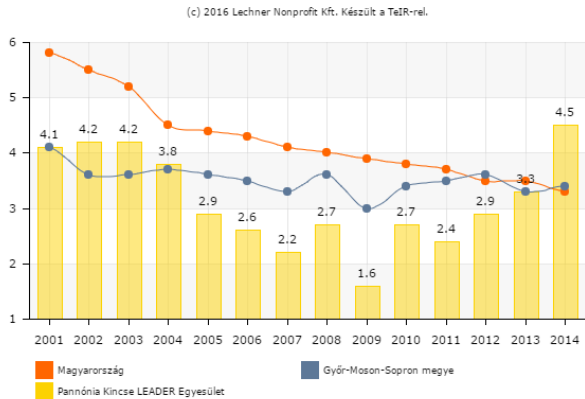
A kis és mikro vállalkozások elsősorban elsődleges lakossági igényeket elégítenek ki, de magas a kényszervállalkozások aránya is, különösen a mezőgazdasági szektorban. A lakossági szolgáltatások minősége, elérhetősége ugyanakkor továbbra sem megfelelő, különösen a kisebb lélekszámú településeken. A kis és mikro vállalkozások tőkehiánya mellett legfontosabb problémaként érzékeljük a vállalkozások közötti együttműködés hiányát, az egységes fellépést a piacon. Nincs vállalkozásfejlesztési együttműködés, alig van termelési, értékesítési szövetkezet, nincs egységes arculat, közös érdekek menti összefogás, érdekérvényesítés.

A vállalkozások jelentős része egyéni vállalkozás. Az elmúlt időszak fejlesztéseinek ellenére a kereskedelmi- és magán szálláshelyek száma gyakorlatilag nem mérhető, a turizmus infrastrukturális alapjai hiányoznak. A turisztikai lehetőségek kiaknázása, mely egyben a helyben lakók életminőségét is szolgálhatja, javíthatja a térség gazdasági megerősödését.

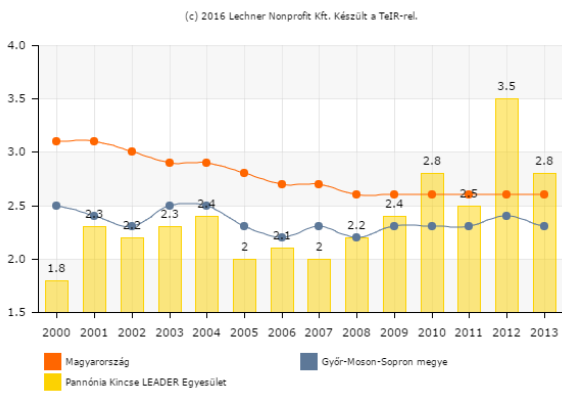
A térség turisztikai adottságai kedvezőek. A továbbiakban pár fontosabb adattal és grafikonnal szeretnénk ismertetni térségünk turisztikai helyzetének alakulását az elmúlt időszekekre vonatkozóan.

- Első az egy vendégre jutó vendégéjszakák száma. A kereskedelmi szálláshelyeken 2,8 napot töltöttek a vendégek, ez az országos és a megyei átlag fölött van. A falusi szálláshelyeken 3,1 napot, mely szintén az országos átlag (2,8 nap) felett van, viszont elmarad a megyei átlagtól (3,4 nap). A 2008-as válság a 2009-es vendégéjszakák drasztikus csökkenésén is érezhető volt, viszont inkább csak a falusi vendéglátás területén, mely szolgáltatást inkább a belföldi turisták vesznek igénybe. A válság elmúltával viszont jelentős növekedésnek indult, népszerűsége növekedett ennek a szállásformának.

Egy vendégre jutó vendégéjszakák száma:

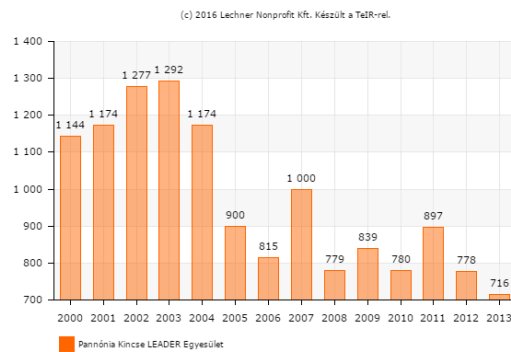
8. ábra: Egy vendégre jutó vendégéjszakák száma falusi és egyéb szálláshelyen

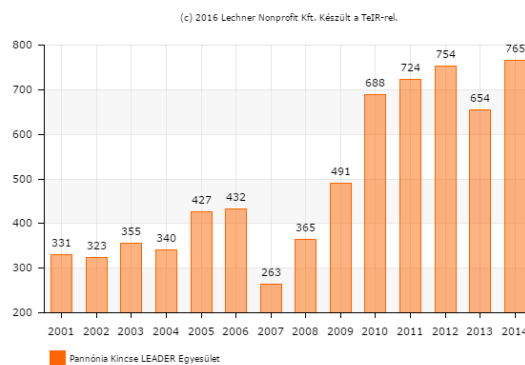
9. ábra: Egy vendégre jutó vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyeken

- A második a kereskedelmi szállások férőhelyeinek száma, mellyel kapcsolatban az alábbi tendencia figyelhető meg:

A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma nagymértékben csökkent, míg az egyéb és a falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma jelentősen növekedett a 2000-2013 közötti időszakban. Jelentős visszaesés volt a válság idején, de a falusi turizmus hamarabb magához tért.

10. ábra: Egy vendégre jutó vendégéjszakák száma falusi és egyéb szálláshelyeken

9. ábra: Egy vendégre jutó vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyeken

PKLE területén 2013-ban a bejelentett szálláshelyek férőhelyeinek számát meghatározta a természeti látványosságok közelsége, lásd Bakonyszentlászló, a világörökségi helyszín Pannonhalma, és a nagyváros, Győr közelsége.

A PKLE területén lévő települések legjelentősebb mennyiségű szálláshelyet (férőhelyet) nyújtó települései 2013-as adatok alapján:

Település neve	kereskedelmi szálláshely	egyéb-és falusi szálláshely	összes szálláshely
Bakonyszentlászló	97	264	361
Nyúl	137	15	152
Pannonhalma	124	20	144
Abda	52	54	106
Gönyű	90		90
Öttevény	64	10	74
Tét	51	13	64
Fenyőfő		61	61

Kiemelendő még Tét város, melyben szintén szép számmal vannak szálláshelyek, és a vendégéjszakák száma is átlag feletti a maga 4520 db-jával. Két jelentősebb kereskedelmi szálláshely nyújt

szolgáltatást, a Kisfaludy Panzió, és a Pókvár Kastély. Vendégéjszakák száma Gönyűn a legmagasabb, 9690 db. Ez a kiemelkedő teljesítmény nagyrészt a dunai hajózás-, kikötő fellendülésének, Győr közelségének köszönhető. Győr közelsége van jelentős hatással még Abda, Koroncó, Öttevény, Nyúl szálláshelyeire.

Elmaradottabb a téti járás, kevés a szállás, és a turisztikai attrakció. Jó iránynak tűnik a népi jellegű pincesorok felújítása, mely Gyarmaton és Csikvándon történt meg ÚMVP forrásból. Hatására érezhetően növekedett a településre látogatók száma, erősödött a helyiek identitástudata.

Ismert tájház található a téti járásban Felpécen, Tényőn, falumúzeum Rábaszentmihályon. Mindegyiken pezsgő programok iskolásoknak, érdeklődőknek, helybelieknek, azonban az infrastrukturális fejlesztés hiánya gátat szab ezen rendezvények bővítésének.

Idegenforgalmi adó tekintetében az egy főre jutó adó csak két településen mérhető: Pannonhalmán és Bakonyszentlászlón. Ennek értéke 200 Ft/fő. A megyei átlag 600 Ft /fő. (2011-es adat). Valószínűleg ez az érték még növekedni fog az adómorál javulásával.

Az adatokból, grafikonokból egyértelműen látszik az a tendencia, miszerint az egyéb-és falusi szálláshelyek irányában növekszik a kereslet, elsősorban a belföldi igények növekedésének köszönhetően. A szálláshelyek száma ugyan növekedett, de területi eloszlását tekintve három pólusú.

A Téli járás legmeghatározóbb gazdasági szereplője és munkáltatója a mezőgépgyártással foglalkozó Sokoró Ipari és Kereskedelmi Kft, amely 900 főt foglalkoztat (www.tet.hu). Valóban meghatározó szereplő a környező településeken élők munkahely biztosításában. Esélyegyenlőségi szempontból fontos kiemelni, hogy a cég a kisgyermekes anyukák munkaerő-piaci esélyeinek javítása érdekében bevezette az úgynevezett kismama műszakot, ami segíti az anyák munkavállalásának és családi szerepeinek összeegyeztetését. Másrészt elmondható, hogy a vállalat 3 fő megváltozott munkaképességű munkavállalót (két férfit és egy nőt) alkalmaz járműalkatrész-szerelő (betanított munka) munkakörben. A térségben egyébiránt kimondottan a fogyatékossgal élők, illetve a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását célul kitűző vagy azt segítő intézmény, vállalkozás nem található. Ugyanakkor esélyegyenlőségi szempontból mindenképpen megemlítendő a Rábaszentmihályi önkormányzat keretein belül létrejött önkormányzati gazdaság (szociális szövetkezet), amely az elsődleges munkaerőpiacról (elsősorban életkoruk és/vagy alacsony iskolázottságuk vagy egyéb okok miatt) kiszoruló helybelieknek teremt munkalehetőséget. A fejlesztendő Téli járásban erősíteni kell a helyi vállalkozók szerepét, új mikrovállalkozásokat kell létrehozni, a meglévőket fejleszteni. A téti járásban a fizetőképes kereslet alakulása egy negatív meredekségű görbe, amely azt mutatja, hogy a lakosság jövedelmének egyre kevesebb százalékát tudja magasabb szükségleteinek kielégítésére fordítani, így a térségi mikrovállalkozások által megtermelt javakat és kínált szolgáltatásokat egyre kisebb mértékben tudja igénybe venni.

Alapvetően Győr-Moson-Sopron megye egy gazdaságilag fejlett, dinamikusan növekvő megye, ugyanakkor az eltérő fejlettség és dinamika következtében, illetve a tradicionális és újonnan kialakuló gazdasági kapcsolatrendszerek által lehatárolt gazdasági dimenzióban nem beszélhetünk egységes gazdasági térségről.

Győrben több ipari park működik, ugyanakkor a címmel rendelkező parkokon kívül is számos olyan gazdasági telephelyfejlesztés valósult meg, már nem csupán városokban, de községekben is, amelyet a beruházók ipari parknak hívnak, pl.: Gönyűn, Péren.

A péri repülőtéren mintegy 10 éve épült meg az aszfaltburkolatot kapott kifutópálya, mely által ma már különösen fontos szerepet tölt be a régióban működő vállalkozások mindennapi életében, összesen évi 30 ezer utassal. Ugyancsak látványos fejlesztések történtek a gönyúi kikötő területén, mely nemzetközi normáknak megfelelő létesítményként az elmúlt években egyre több vállalkozás érdeklődését kelti fel. A kikötő körül már megindult egy logisztikai ipari park kialakítása, melynek fejlődését segítheti a kikötő elkészült vasúti bekötése is.

A közösség területén a profitorientált szektor két irányt mutat. Egyrészt a fejlettebb mikro régiókban jelentős arányú a külföldi tőke, a területek gazdaságának karakterét a fejlett ipar határozza meg, nagyobb termelési volumennel rendelkező vállalatokkal, a jelentős részük győri ipari egységek beszállítójaként működik. A gépjárműipar és hatásai erősen rányomják a bélyegüket ezekre a területekre is. A másik oldalon jellemző, hogy sok a kisvállalkozás, nem megfelelő tőkeerősséggel és foglalkoztatási potenciállal. A mikro- és kisvállalkozások tekintetében hátráltató tényező a forgótőke hiánya és a győri felvevő piacon kialakult verseny, ahol a kisebb termelési kapacitású vállalkozók nincsenek előnyös versenypozícióban. Számos területen a működő vállalkozások lakosságra vetített aránya elmarad az országos átlagtól, gazdaságfejlesztési intézkedésekkel hozhatók versenyhelyzetbe.

A térségi agráriumnak nagy hagyományai vannak, csökkenő szerepe ellenére a közösség területén elismert helyi termékek, köztük a borkultúra és szőlőtermesztés a meghatározó mind arculati, mind fejlesztési szempontból. Legfőbb probléma a megfelelően összehangolt marketing és PR hiánya, valamint a helyi termékek ismertségének hiánya.

A kommunális infrastruktúra terén, a térség átlagon felüli színvonalú a víz, villany, gáz, kommunikációs szolgáltatások (szélessávú internet, e-Magyarország pontok léte, mobil- és vezetékes telefonhálózatok), hulladékszállítás tekintetében. A zárt közcsontra kiépítettsége számos területen alacsony, aminek nemcsak környezetvédelmi jelentősége van, hanem az ott élők komfortérzetének meghatározásában is. A közlekedési infrastruktúra Győr központú, és meghatározóan sugaras szerkezetű az úthálózat. A különböző utak mentén elhelyezkedő települések közötti átjárás nem mindig megfelelően megoldott, vagy rossz minőségű, illetve a szilárd útburkolat hiánya is megjelenik számos helyen, gyakoriak a „zsáktelepülések”. A közösségi közlekedés tekintetében a települések nagy része megközelíthető vasúton, és egy kivétellel, helyközi buszjáratokkal. Problémát jelentenek a közösségi közlekedésben jelentkező járatritkítások és a vonalak megszüntetése. Ennek hatásaként a személygépkocsi forgalom a közelmúltban (a kiköltözésekkel párhuzamosan) erőteljesen emelkedett.

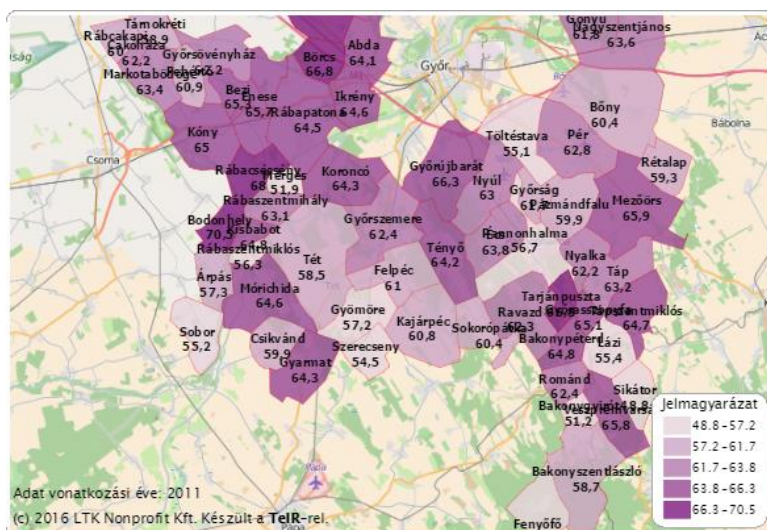
A környező megyeszékhely és városok (Győr, Tét, Pápa, Mosonmagyaróvár) gyorsan elérhetőek. Nagy jelentőséggel bír, hogy a közösség területén található az M1-es autópálya, a péri repülőtér, a gönyúi kikötő, így valamennyi közlekedési útvonalon könnyen elérhető. A tömegközlekedési infrastruktúra (utak, autóbusz-pályaudvar, utas tájékoztatás stb.) szolgáltatásai azonban korszerűtlenek, hiányosak, leromlottak, a különböző ágazatok összehangolatlanok. A meglévők mellett további iskolabuszokra, valamint közösségi buszokra lenne nagy szükség, az előregedő lakosság (pl. orvoshoz, rendezvényekre történő szállításhoz) és az iskola összevonások miatt.

Az oktatási infrastruktúra tekintetében megállapítható, hogy növekvő tendenciát mutat a közoktatási intézményfenntartó társulások megjelenése, mind a bölcsődék, az óvodák, mind az általános iskolák tekintetében. A társulások megalakulásának kiváltó okai egyértelműen a finanszírozási problémák és a jelentkező gyermekhiány kezelése. Egységesen megállapítható, hogy vagy a településen vagy térségében az alapvető oktatási intézmények megtalálhatóak. 2013. év elejétől jelentős változást jelentett az oktatási helyzetben az iskolák állami átvétele. A települések egyikén sem található helyben felnőtt képzés, nyelvi vagy informatikai képzés. A képzések legközelebb Győrben érhetőek el. Szükséges lenne a vidéki településeinken szervezett, ingyenes vagy önköltséges formában felnőttképzés, nyelvi és/vagy informatikai képzés elindítása. A közép- és felsőoktatási intézmények tekintetében Győr biztosít széleskörű lehetőséget, amely egyetemi város is egyben.

A turisztikai infrastruktúra (szállás- és vendéglátóhelyek) fejlesztése és bővítése egyértelműen kitörési pontot jelenthet a térségnek. Az egészségügyi ellátás tekintetében elmondható, hogy az utóbbi időszakban a két térségi város szerepe jelentősen nőtt a járó-beteg ellátásban. Pannonhalmán 2011. január 1.-ével, már működik, Téten pedig a 2014. év folyamán nyílt egészségcentrum, melyeknek feladata a térségi egészségügyi ellátás megfelelő biztosítása és fenntartása. A bölcsődei és időskori ellátás a térségben nincs megfelelően megoldva. A szolgáltató helyek elszórtan helyezkednek el, és nem hatékonyan működnek.

Az önkormányzatok, valamint a kis- és középvállalkozások is tőkehiányosak a térségben. Az önkormányzatok szignifikáns aránya nem tudja önerőből a települési szolgáltatásokat megteremteni. A település kép és települési szolgáltatások fejlesztése megfelelő kitörési lehetőséget biztosíthat a településeknek, a települési elvándorlás csökkentését is eredményezheti, növelheti a városból való kiköltözési kedvet.

A térségi foglalkoztatottsági helyzet több pólusú. Egyrészt egységesen meghatározó jelleget biztosít az ingázás megjelenése Győr közelsége miatt. Az agglomerálódott területeken jellemző az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliségi arány, valamint a magas felsőfokú szakképesítésű munkavállalók aránya. Másrészt a közvetlen vonzáskörzeten kívüli, délebbre fekvő települések a foglalkoztatás és a jövedelmek összetett dimenziójában, a régióban az egyik leghátrányosabbnak mondhatók. A foglalkoztatottak és eltartottak aránya rendkívül kedvezőtlen, a munkaerő képzettségi szintje nem kielégítő, valamint az egy főre jutó éves jövedelemszint is elmarad az országos átlagtól, amit gazdaságfejlesztési intézkedésekkel lehetne orvosolni. Az agrárium háttérbe szorulását a térség sikeresen átvészelte, megállapítható, hogy a munkanélküliség ráta regionális szint alatti, ennek ellenére az aktív foglalkoztatottak aránya alacsony. A helyben történő

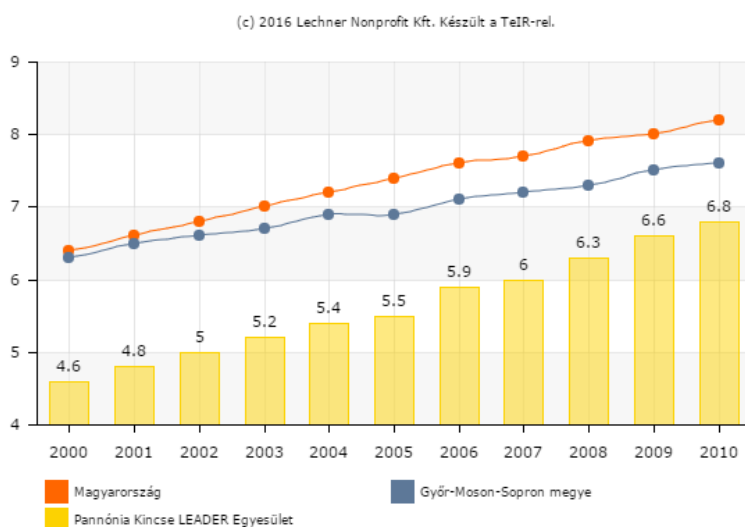

12. ábra: Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%), 2011

foglalkoztatottság aránya a települések lakosságához viszonyítva elenyésző. A fejletlenebb mikro térségekben a szellemi foglalkozásúak és pályakezdő munkanélküliek aránya a regionális szint fölött van. A kisebbség (főleg a roma közösségek) helyzete a számuk alapján meghatározó a térségben, a foglalkoztatottságuk ennek ellenére rendkívül alacsony, aminek legfőbb oka az alacsony iskolázottság. A nők szempontjából sem a szolgáltatás területén, sem a termelőszférában helyi szinten nem biztosítanak teljes körűen munkalehetőségeket, ennek oka a települési munkahelyek alacsony száma. A falusi vendéglátás növelése elősegítheti a női foglalkoztatást.

A térségi foglalkoztatottsági szint javítása (a meglévő vidéki munkahelyek megtartása mellett), az új munkahelyek létesítésének esélye nagyban függ attól, hogy a térségben működő kis- és közepes vállalkozások képesek-e stabil piacot jelenteni, illetve van-e tőkéjük finanszírozni fejlesztéseiket. Ezért szükséges az innováció támogatása, a turizmus, a megújuló energia, a helyi termékek fejlesztése és azok promóciója, a mikrovállalkozások támogatása, a tevékenység diverzifikáció. Az előzőeket erősíti még a helyi termékek előállítás, védjegy kialakítása és nem utolsósorban a vállalkozások ösztönzése. A nonprofit szféra foglalkoztató szerepének erősítése (hátrányos helyzetűek foglalkoztatása, a munkapiaci (re)integráció szervezeti feltételeinek megteremtése, rendkívül fontos lehetőséget teremthet. A helyi foglalkoztatás növelését aktív munkaerő-piaci politikák folytatásával kell elősegíteni. Nemcsak a hátrányos helyzetűek érdekében, de mindenképpen szükség van az esélyegyenlőség kialakítására különféle programokon keresztül (pl. fórumok szervezése, marketing-tevékenység az irányukba), annak érdekében, hogy elhelyezkedésüket minél inkább megkönnyítsék. Elő kell segíteni a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő csoportok és inaktív foglalkoztatását, amire megoldást nyújthatnak alternatív munkavégzési módok, mint pl. a távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás.

Társadalmi környezet

13. ábra: Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma (db), (2010-ig, TEÁOR 08 szerint)

A térség non-profit szervezetei sem számarányukban, sem tevékenységükben nem érik el az elvárt szintet. Egyes területek felülreprezentáltak, azonban megvizsgálva ezeket a területeket (közbiztonság, oktatás, sport, szabadidő, településfejlesztés), kiderül, hogy ezek a non-profit szervezetek az önkormányzatok jelentős anyagi támogatásával működnek. Autonóm, valódi civilszervezet száma viszonylag csekély a térségben. Non-profit szervezetek számában, tevékenységében nem éri el a

kellő szintet, mely a kohézió hiányára vezethető vissza.

A különböző tájegységekre jellemző a gazdag hagyományok és népi kultúra emlékeinek a hagyományörzése és ápolása, jól működő egyesületek tevékenysége, amely megfelelő irányítással jó turisztikai vonzerővé nőheti ki magát. Jellegzetes rendezvények a térségben: a Pannonhalmi Évszakok fesztivál, a Pannonhalma Prológ, a Pannon Hajsza, a Nyúli Húsvét, Enesei zenei Nyár, Rábapatonai Bilibáncs fesztivál stb.).

A változatos földrajzi táji adottságok és a történelmi múlt sokszínű kulturális hagyományokat teremtett. Kiemelkedő szerepük van a népi hagyományok őrzésében (pl. besenyők, svábok, horvátok stb.), valamint a kézművesség és kismesterségek fenntartásában. A Szlovák határ közelségének és a határmenti magyalkta települések jelentős számának köszönhetően több településünk rendelkezik jól működő szlovákiai testvértelepülési kapcsolattal. Problémát jelent, hogy nem rendelkezik a közösség olyan non-profit vagy civil szervezettel, amely az egész térségben éreztetné a hatását. Az ilyen civil szervezetek elsősorban a megyei hatókörrel rendelkező, győri székhelyű egyesületek és alapítványok (pl. a Vakok és Gyengénlátók Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete, a Győr-Moson-Sopron Megyei Társadalmi Egyesülések Szövetsége, a Magyar Vöröskereszt Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezete, a Reflex Környezetvédő Egyesület), melyeknek csak ritkán létezik helyi szinten tagszervezete.

Számos településen megoldott a roma kisebbség érdekvédelmi képviselője a szintén megyei hatókörű Győr-Moson-Sopron Megyei Cigányok Érdekvédelmi Szövetségének köszönhetően, amelynek több településen is van helyi szervezete (Pázmándfalu, Győrszemere stb.).

A településeken működő civil szervezeteknek elsősorban közösségépítő szerepük van (ifjúságvédelem, művelődő egyesületek, sport, szabadidős), a szervezetek hálózatba történő integráltsága és a tanácsadó szolgáltató rendszer kiépítettsége hiányzik. A non-profit szervezetek másik része szociális téren fejt ki tevékenységét vagy az oktatás intézményeinek támogatásához járul hozzá. A térség szinte összes településére kiterjed a non-profit szervezetek által nyújtott kiegészítő szolgáltatások léte (önkéntes tűzoltóságok, polgárőrségek, nyugdíjas klubok, sportegyesületek). A civil szervezetek számára találkozó pontot és együttműködési helyszínt biztosító teleházak, valamint az integrált közösségi terek hiányoznak, vagy a meglévő létesítmények nem felelnek meg funkciójuknak számos településen. A legtöbb információs pont technikával átlagosan felszerelt, de a működésért felelős munkatárs bérének előteremtése nagyon sok helyen jelentős gondot okoz. A civilek önkormányzati támogatásból, NEA és egyéb pályázati úton igyekeznek forráshoz jutni, de egyre jelentősebb az 1 %-os felajánlások mértéke is.

A civil szervezetek erősödése és összefogásának támogatása rendkívül fontos, ugyanis egyre több fejlesztő tevékenységet vállalnak magukra. A kistérségi együttműködés erősítéséhez többek között alulról építkező, térségi fejlesztési kezdeményezésekre van szükség. A civil társadalom a civil szervezetek számának növelésével, hálózatuk kiépítésével, a térség ügyeibe való beleszólási lehetőségeinek megteremtésével erősödhet meg. A közösségi kezdeményezések közül a rendezvények sokszor lekorlátozódnak a települési rendezvénykínálat szintjére, kevés a térségi rendezvény, valamint a rendezvény infrastruktúrájának fejletlensége és hiánya sokszor jelentős költségtöbbletet eredményez a településeknek.

Az esélyegyenlőség területén kiemelkedő szempont a nők és a 25 év alatti fiatalok foglalkoztatottságának növelése, a szegregáció felszámolása és az egyenlő hozzáférés biztosítása a projektek megvalósítása során. Nagy hangsúlyt fektetünk a romák vagy megváltozott munkaképességű

emberek által vezetett, vagy őket jelentős arányban foglalkoztató vállalkozások indításának ösztönzésére, a hozzájuk kapcsolódó foglalkoztatási, képzési, életvezetési programokra, valamint az akadálymentesítés támogatására. Jellemzően a turisztikai programokban kaphatnak szerepet a roma folklór, illetve jellegzetes kézműves programok újjáélesztése révén.

A nyári szabadidő hasznos eltöltése, a szülők leterheltségének csökkentése érdekében a térségben nyári táborok szerveződnek. A táborok egyik központja a Győrújbaráti Gyermektábor, ahol számtalan táborozási lehetőség áll rendelkezésre térítéses formában. Ezen kívül található még nyelvi, sport és készségfejlesztő táborokat, de csak kis számban. A térség családsegítő szolgálatai, egyházi szerveztek a rászoruló gyermekeknek táborokat, de anyagi fedezet nélkül csak kis létszámban tudnak fogadni gyermekeket, holott az igény óriási lenne. Az esélyegyenlőség elveit figyelembe tartva szükséges lenne újabb, ingyenes, vagy csak minimális térítési díjas táborokat szervezni.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábatorok Helyi Közösségből a helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület. A HACs tagság első arányait az Irányító Hatóság Közleményeinek és egyéb rendelkezéseinek megfelelően alakítottuk. Fontos szempont volt, hogy a közsféra ne kerüljön túlsúlyba az üzleti és civil szférával szemben. A közsféra maximum 40 %-ot érhetett el. Először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése.

A tagság felépítésében az önkormányzatok oszlopos tagként vannak jelen. 2015. évben 62 települési önkormányzat tartozott az egyesülethez, 110 vállalkozó és 76 civil szervezet.

Az egyesület munkájában a tervezői csoportok jelentették a legjelentősebb szakmai fórumot. Tevékenységük a tervezési folyamatban, a helyi vidékfejlesztési stratégiák kialakításában volt fontos. Jelentős munkát így a tervezési illetve HVS felülvizsgálati időszakában végeztek. 2008-ban, 2011-ben és 2013-ban.

A nyilvánosság biztosítása érdekében a munkaszervezet a 2007-13-as időszakban és azon túl is folyamatosan tartottak, tartanak fórumokat. A fórumokon nem csak az egyesület tagjai, hanem a tagsággal nem rendelkező civil egyesületek, magánszemélyek, egyházak és vállalkozások is részt vettek. A szférák – civil, önkormányzati, vállalkozói – számára külön-külön is több fórumot tartottunk nagy hatékonysággal. A fórumok témáját mindig az aktualitások határozták meg. Egyesületünk saját honlapján keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt az érintettek felé. Fontosnak tartjuk, hogy eredményeink a médiában is kellő figyelmet kapjanak. Szinte nem telik el hét, hogy az írott sajtó ne számolna be a területünkön egy-egy újabb megvalósult, sikeres projektről. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület kiváló kapcsolatot ápol a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal, a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel és munkatársaikkal. Több alkalommal tartottunk közös fórumot a NAK és az MNVH megyei munkatársaival a még szélesebb körű tájékoztatás érdekében. Ezt a jövőben is fenn kívánjuk tartani.

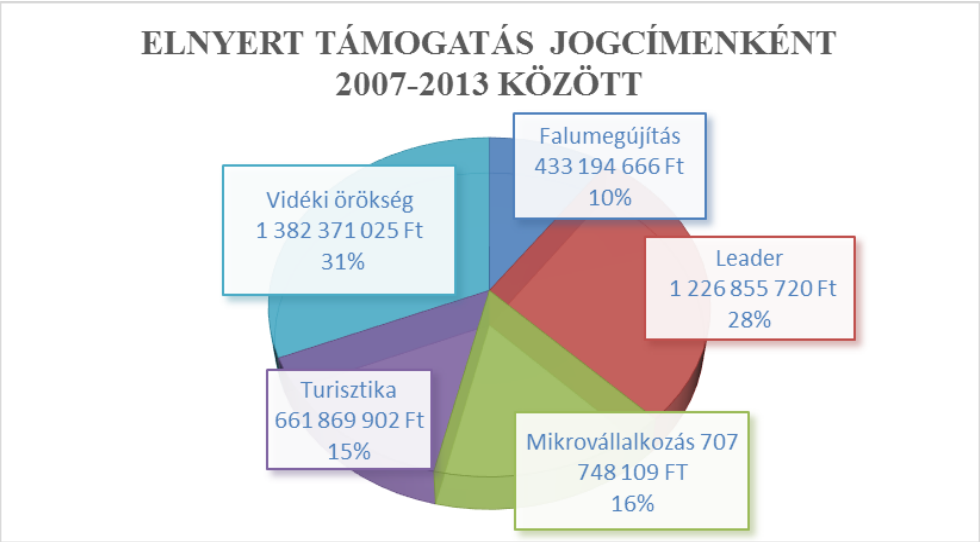
A tagönkormányzatok nagy részével szinte napi kapcsolatot tartunk. Részt vettünk kistérségi üléseken, önkormányzati testületi üléseken, ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal összhangban a megyei TOP tervezési munkáiban.

A területünkön működő vállalkozások száma jelentősnek mondható. Jóllehet, a vállalkozások többsége nem foglalkoztat egy vagy két főnél több munkavállalót, tehát mikrovállalkozásnak tekintendő. A vállalkozások - talán a kedvező pályázati feltételeknek is köszönhetően - nagy érdeklődést mutattak egyesületünk irányában. A vidékfejlesztő munkába sikeresen kapcsolódtak be, mutatják ezt az elért eredmények a vállalkozói szektor tekintetében.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület különböző jogcímeiben több, mint 450 nyertes pályázatot tudhat a háta mögött. A sikeres pályázatokhoz hosszú, göröngyös út vezetett, melyben nagy segítségére voltunk pályázó ügyfeleinknek. A kezdeti időszakokban, amikor az első kiírások történtek, sokak számára ismeretlen volt a vidékfejlesztési támogatás fogalma. Nem beszélve a pályázati rendszerről és a hozzá kapcsolódó szabályrendszerről, amelyben az egyesületünk mindig készséggel álltak az ügyfelek rendelkezésére. A pályázók segítséget kértek a pályázati feltételek értelmezésében, a pályázat megírásában, a hiánypótlások során, az elszámolásokkal kapcsolatban, az ÉNGY katalógussal kapcsolatban és még számtalan kérdésben.

Az EMVA III. tengely megvalósulása során összesen 237 projekt nyert el támogatást mindösszesen 3.185.183.702 Ft összegben. Összességében elmondható, hogy falufejlesztés jogcímében 112 kérelem érkezett be, amelyből 71 került támogatásra 433.194.666 Ft összeggel, vidéki örökség jogcímében 98 kérelem érkezett be, amelyből 83 került támogatásra 1.382.371.025 Ft összeggel, turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímében 73 kérelem érkezett be, amelyből 34 került támogatásra 661.869.902 Ft összeggel, mikrovállalkozás fejlesztése jogcímében 96 kérelem érkezett be, amelyből 50 került támogatásra 707.748.109 Ft összeggel.

Az EMVA IV. tengely megvalósulása során összesen 1.226.855.720 Ft támogatás került a térségbe. Az első felhívásban közzétett 7 jogcím keretében összesen 51 db projekt került támogatásra

208.541.759 Ft összegben. A második felhívás során összesen 116 kérelem került támogatásra 643.713.385 Ft összegben. A harmadik felhívás során 43 db projekt került támogatásra 373.800.576 Ft összegben. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia követésével 2015-re a térség fejlődése mutatószámokban is mérhető, mint gazdasági, mint turisztikai, mint társadalmi szempontból. Megvalósult az összefogás az akciócsoport határain belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lettek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag erősebb térséget eredményezett. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt jelentett a

vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödött a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödött, a térség hagyományai elmélyültek, valamint a települések megtartó ereje növekedett. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedett.

A térségben komoly problémát okozott a vállalkozások tőkeerőssége. A mikrovállalkozások jogcímeiben nyertes vállalkozások összességében mintegy 20%-a nem tudta projektjét megvalósítani. Sajnos még az első kifizetési kérelemig sem jutottak el. A jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a mikrovállalkozások támogatásakor a tőkeerősségi és likviditási mutatók vizsgálatára annak érdekében, hogy a projektek megvalósuljanak.

A 2007-13-as időszakban a stratégia hatékony megvalósításának köszönhetően a térségben összesen 95 db új munkahelyet hoztunk létre. A 2007-13-as időszakban a térségünk minden településen valósult meg legalább 1 projekt. Ezek közül az alábbiakra lehet mintaprojektként tekinteni:

- Bencés Ásványvíz Látványpalackozó üzem kialakítása: a helyi köztudatban Béla király-kútnak – a legenda szerint IV. Béla a tatárok elől menekülve ivott a vízből – nevezett forrás vizének hasznosítására 2009-ben alakult meg a Bencés Ásványvíz Kft. A sok évszázados forrás mellett a Ravazdi önkormányzat 100 méter mély kutat fúratott, amelynek vizét ásványvízzé minősítették. Cél a meglévő ásványvízkészletek adta lehetőségek kiaknázása, vidéki munkahelyek létrehozása. A látványpalackozó megtekintése kiegészítő turisztikai program lehet az apátságba érkező látogatóknak. A projekt a Ravazdi önkormányzattal mintaértékű együttműködésben valósult meg, 10 új munkahelyet létrehozva. A térség helyi termék palettája egy különleges helyi termékkel bővült.
- Réti Pálinkaház vállalkozásfejlesztése: a projekt célja a minőségi pálinkafőzés. A pálinkafőzdében jó minőségű, egyfajta gyümölcsből készült pálinkát főznek, mindenki a saját gyümölcsükből készült párlatot kapja vissza, ugyanis kb. 80-100 kg alapanyagot már külön kifőznek. A legjobb minőség elérése érdekében személyes cefrési tanácsokkal is segítik főzetőiket és az érdeklődőket. Ezenkívül szívesen látnak mindenkit, aki szeretne betekintést nyerni a pálinkafőzés rejtelseibe.
- Teremtett borvidék szakmai hálózat létrehozása: Teremtett borvidék címmel jelent meg az az elegáns kivitelű, igényes tartalmú album, amely közel 300 művészi fotóval, magyar és angol nyelven mutatja be a Pannonhalmi Borvidéket, ezen belül Pannonhalma ezer éves történetét, szőlőtermesztő és borásztradícióit, fejlődését.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

Egyesületünk stratégiája kapcsolódik az országos, és területi programokhoz az alábbiak szerint:

Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (Magyar Közlöny, 2014. évi 1. szám), mely 2030-ig határozza meg a fő irányokat, fejlesztendő területeket, kijelöli a 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai célokat, és prioritásokat is:

- Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben
- Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudásalapú társadalom felé
- Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiatartósság felé

- Népesedési és közösségi fordulat
- Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán

A főbb prioritásokhoz stratégiánk jól illeszkedik, hiszen célunk a vállalkozások fejlesztése, a foglalkoztatás növelése, a falusi turisztikai szolgáltatások fejlesztése, a települések népességmegtartó erejének növelése. 62 településünk közül 21 db aprófalvas (500 fő lakosság alatti), melyek fejlesztéséről a fejlesztéspolitikai koncepció külön fejezetben szól:

- Az aprófalvak falusi turizmushoz, öko- és aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúrájának a kapcsolódó szolgáltatások kínálatának térségileg összehangolt fejlesztése – *„Kulturális és természeti értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele”- A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai kínálat fejlesztése és bővítése*”-HFS specifikus célok kapcsolódása.
- Helyi közösségek kialakulásának, fejlesztési programjaik közös kidolgozásának segítése, a kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, kulturális örökség megőrzése. – *„Kulturális és természeti értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele”*– HFS specifikus célok kapcsolódása
- Az aprófalvak gazdasági létalapját biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése –*„Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások”* - HFS specifikus célok kapcsolódása.

*Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési program 2030-ig átfogó cél*nak az alábbiakat jelölte meg:

1. A gazdaság szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés;
2. A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával;
3. A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése.

Ezen átfogó célok közül az alábbi stratégiai célokhoz kapcsolódik HFS-ünk:

- Kühne Károly stratégiai fejlesztési cél: A helyi gazdaságfejlesztés körülményeinek javítása, turisztikai kínálat feltételeinek javítása
- Timaffy László stratégiai cél - Környezet, kultúra, életminőség, környezeti adottságok hasznosítása, táj, település, ember, érték megóvása, életminőség javítása
- Esterházy János stratégiai cél – Együttműködés a szomszédokkal

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület Helyi Fejlesztési stratégiája az alábbi operatív programokhoz kapcsolódhat kiegészítő jelleggel:

- Vidékfejlesztési Program (VP)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

A TOP kedvező lehetőségeket ad az önkormányzatok részére, de elsősorban közigazgatási jellegű projektek megvalósítására vonatkozik. A települési kép, környezet fejlesztésére a Vidékfejlesztési Program Kisméretű infrastruktúrák (7.2.1.) és alapvető szolgáltatások (7.4.1.) fejlesztése a vidéki térségekben lehetőségen kívül a LEADER biztosít fejlesztési keretet. A Helyi Fejlesztési Stratégia teljes mértékben illeszkedik, kompatibilis és kiegészítő a Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztés terv, kistérségi, járási és települési szintű fejlesztési terveihez, elképzeléseihez.

Helyi Fejlesztési Stratégia tervezett intézkedései	Releváns Operatív Programokhoz, és egyéb stratégiákhoz való kapcsolódás
<p>1. Szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatás- és attrakció fejlesztés a PKLE területén</p>	<p>TOP-1.2.1-15 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés</p> <p>TOP-1.3.1-15 Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés</p> <p>GINOP-1.3.4-15 - Turisztikai szervezetek (TDM) fejlesztése</p> <p>GINOP 7.1.5-16 Nemzeti parkok komplex turisztikai fejlesztése</p> <p>GINOP-7.1.3–2015 - Gyógyhelyek komplex turisztikai fejlesztése</p> <p>GINOP 7.1.2 -5 Aktív turisztikai hálózatok infrastruktúrájának fejlesztése</p> <p>VP 6.4– diverzifikáció jegyében turisztikai, és egyéb fejlesztések</p> <p>VP 6.2 – induló vállalkozások támogatása, akár</p> <p>Bejárható Magyarország Program:5-ből három jármód fejlesztése</p> <p><u>Győr Megye Jogú Város ITS –</u></p> <p>1.1.2. Egészségügyi intézmények fejlesztése 1) A Győri Fürdőközpont és környezetének komplex fejlesztése</p> <p>1.1.3. Kulturális, közművelődési intézmények fejlesztése</p> <p>1) „Lüktető Belváros” – A Belváros kulturális infrastruktúrájának funkcióbővítő fejlesztése</p> <p>3.3.2. Kerékpáros és gyalogos közlekedési kapcsolatok fejlesztése</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program specifikus céljai:</u></p> <p>2. prioritás (Kühne Program) specifikus céljai:</p> <p>2.A turizmus adottságainak jobb kihasználása a kínálat feltételeinek javítása révén</p> <p>4. prioritás (Timaffy Program) specifikus céljai:</p> <p>1.A környezeti adottságok jobb kihasználása</p> <p>5. prioritás (Göcsei Program) specifikus céljai:</p> <p>2.A hátrányos helyzetű mikrotérségek, települések fejlesztése</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei TOP prioritás tengely intézkedései</u></p> <p>1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére</p> <p>2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés</p> <p><u>Magyarországi Natúrparok Fejlesztési koncepciója:</u></p> <p>4. pillér: turizmus rekreáció</p>
<p>2. Működő mikro-vállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén</p>	<p>TOP-1.1.3-15 Helyi gazdaságfejlesztés</p> <p>GINOP-1.2.2-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása</p> <p>GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása</p> <p>GINOP-5.2.3-16 Fialatok vállalkozóvá válása - Vállalkozás indítási költségeinek támogatása</p> <p>GINOP-5.2.4-16 Gyakornoki program pályakezdők támogatására</p> <p>VP-2-4.1.3.1.-16 Kertészet korszerűsítése</p> <p>VP2-4.1.3.3-16 Gyógynövény termesztés</p> <p>VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése</p>

	<p>VP-3-4.2.1-15 Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás-hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban</p> <p>VP-4-10.2.1.-15 - A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése</p> <p>VP-4-11.1.-11.2.-15 - Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei TOP prioritás tengely intézkedései</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére 2. Vállalkozásbarát, népességmentartó településfejlesztés
<p>3.Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások fejlesztésének elősegítése</p>	<p>TOP-3.2.1-15 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése</p> <p>VP-6-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés</p> <p>VP – Külterületi utak és azok karbantartását szolgáló munkagépek támogatása</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei TOP prioritás tengely intézkedései</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Vállalkozásbarát, népességmentartó településfejlesztés <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei TOP prioritás tengely intézkedései</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4.A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése 5.Megyei és helyi emberi erőforrás-fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés <p>VP-6-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program specifikus céljai:</u> 4. prioritás (Timaffy Program) specifikus céljai: 2.A környezeti állapot javítása, értékmegóvása</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei TOP prioritás tengely intézkedései</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4.A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program specifikus céljai:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. prioritás (Timaffy Program) specifikus céljai: 1. A környezeti adottságok jobb kihasználása 2. A környezeti állapot javítása, értékmegóvása
<p>4.Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat</p>	<p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program specifikus céljai:</u> 4. prioritás (Timaffy Program) specifikus céljai: 2.A környezeti állapot javítása, értékmegóvása</p>

<p>kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése</p>	<p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei TOP prioritás tengely intézkedései</u> 4.A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése</p>
<p>5.Natúrparki közösségépítő programok szervezése a természeti és épített örökségi helyszínek, valamint a tájértékek helyreállítására, állapotának javítására</p>	<p><u>Magyarországi Natúrparkok Fejlesztési koncepciója:</u> 1. pillér: természeti-táji örökség megőrzése 2. pillér: Környezeti nevelés, szemléletformálás</p> <p>TOP-1.2.1-15 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés VP 6.4– diverzifikáció jegyében turisztikai, és egyéb fejlesztések</p> <p><u>Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program specifikus céljai:</u> 4. prioritás (Timaffy Program) specifikus céljai: 1. A környezeti adottságok jobb kihasználása 2. A környezeti állapot javítása, értékmegóvása 3. Az életminőség javítása az egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése révén</p>

4.4 SWOT

<p>A: Erősségek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. térségen átnyúló kapcsolatok 2. természeti és kulturális örökségek 3. hagyományörzés, helyi identitástudat 4. az ország legdinamikusabban fejlődő térsége 5. vállalkozások nagy száma az urbánus területeken 6. Győr közelsége miatt alacsony munkanélküliségi ráta 7. jó földrajzi elhelyezkedés, megközelíthetőség, térségen áthaladó közlekedési folyosók 8. szellemi tőke 9. aktív civil szervezetek a térségben 10. alternatív energia hasznosítására alkalmas vidék 	<p>B: Gyengeségek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. közutak rossz állapota megnehezíti a települések megközelíthetőségét 2. Győr elszívó hatásának erősödése – „alvó települések” számának elterjedése 3. középületek, település életében és képében meghatározó közterületek, infrastruktúra, közművek hiánya, illetve rossz állapota 4. települések elszigetelten működnek 5. Győr vonzáskörzetétől 15 km-nél távolabb lévő települések lakosság száma csökken, előregedik, a települések megtartó ereje folyamatosan csökken 6. helyi vállalkozói aktivitás csökken a nem urbánus területeken
--	---

	<ol style="list-style-type: none"> 7. összefogás nem jellemző, hálózatok hiánya 8. turisztikai befogadó infrastruktúra hiánya (pl.: szálláshely) 9. turisztikai attrakciók és szolgáltatások hiánya 10. gyermek és ifjúsági táborok alacsony száma 11. térségi és települési marketing hiánya 12. településen a felnőtt képzés, nyelvi és informatikai képzés hiánya 13. kistérségi rendezvények hiánya, kapcsolódó eszközhiány 14. népi építészeti emlékek kellő forrás hiányában pusztulnak 15. civil szervezetek tőkehiánya 16. Natúrpark adottságainak kihasználatlansága 17. szolgáltatások hiánya a kisebb településeken 18. a nem kedvezményezett járások besorolásából adódó támogatás mértéke
<p>C: Lehetőségek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. LEADER program, egyéb vidékfejlesztési pályázatok 2. a civil szervezetek nagyobb szerepvállalása lehetőséget teremt a térségi összefogás megteremtésére 3. a helyi életminőség javítása 4. átmenő turizmus megállítása szálláshelyek és pihenőhelyek létrehozásával, kapcsolódó programok megteremtésével 5. kerékpáros (EuroVelo 6) és vízi turizmusban (Duna, Rába, Rábca) turizmusban rejlő potenciál 6. közösségi terek térségi szerepvállalása 7. helyi, térségi „Piac”, ahol igény mutatkozik a helyben előállított termékekre (vasárnapi piacok) 8. Győr, Pannonhalma, Tét, Pápa városok közelségének kihasználása, 	<p>D: Veszélyek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. LEADER és egyéb pályázatok hosszú elbírálási ideje csökkentheti a pályázói kedvet 2. pályázatok utófinanszírozásos jellege 3. ipari és természeti károk miatt az adottságok kiaknázása ellehetetlenül 4. források és normatívák csökkenésével a hátrányos helyzetű települések számának növekedése 5. a helyi gazdaság tőkeszegénysége miatt a pályázatok megfinanszírozása és/vagy utófinanszírozása ellehetetlenül 6. Győr és a határközelség elszívó hatása, mint veszélyforrás 7. elkerülő utak megépítése 8. szellemi tőke nem helyben történő letelepedése 9. kistelepülések elnéptelenedése

<p>9. térségi marketing lehetőségének megteremtése</p> <p>10. települési alpinfrastruktúra fejlesztése</p> <p>11. természeti és kulturális adottságok, Natura 2000 területek és nemzeti park, épített örökség által nyújtott lehetőségek széles körű kihasználása és turisztikai termékek összekapcsolása</p> <p>12. népi kultúra és az építészeti emlékek megőrzése</p> <p>13. megújuló és alternatív energia hasznosításával a környezettudatosság megteremtése</p> <p>14. helyi vállalkozások segítése (munkahelyteremtés és megtartás) vidékfejlesztési támogatásokkal</p> <p>15. képzés a térségi központokban</p>	
---	--

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A helyzetértékelésben bemutatásra kerültek a Pannónia Kincse Leader Egyesület működési területén elért eredmények, illetve a vidékfejlesztési szempontból meghatározó adottságok. A SWOT elemzés segítségével feltárára kerültek a térség erősségei, gyengeségei, a külső lehetőségek és veszélyek. A tervezés során nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy összességében olyan programot készítsünk, amely megvalósítható a rendelkezésre álló fejlesztési forrásból, ezért a Helyi Fejlesztési Stratégiának nem célja minden egyes az akcióterületen meglévő probléma kezelése. A stratégia kidolgozása során fő célunk az volt, hogy olyan fejlesztések valósulhassanak meg, amelyek nem csak átmeneti megoldást jelentenek a problémákra, a hosszú távú hatást generáló intézkedések létrejöttét tartottuk szem előtt.

Fejlesztési szükségletek:

- 1. Térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése*

A Pannónia Kincse Leader Egyesület térsége természeti és kulturális értékekben egyaránt bővelkedik (SWOT A2) azonban ezek teljes mértékű kiaknázásához szükséges turisztikai szolgáltatások hiányosak (SWOT B8; 9). A fejlesztés célja egyrészt, új szálláshelyek létrehozása mellett, hogy a 2007-2013-as időszakban létrejött szálláshelyeket piacképes szolgáltatásokkal is felvértezzük, ezzel elősegítsük az akcióterület turisztikai vonzerejének növekedését, a gazdaság fejlődését, új munkahelyek létrejöttét. Célunk tovább, hogy olyan turisztikai attrakciók, szolgáltatások, programok valósuljanak meg, amelyek kiegészítik az eleve adott turisztikai látványosságokat (SWOT C 4-5, 11). Az így kialakítható, a turisták igényeinek megfelelő színvonalú turisztikai termékekkel növelhető az attrakciók látogatottsága és jövedelemtermelő képessége, valamint mérsékelhető a turizmus időbeli koncentrálttsága. A helyzetelemzés rész alapján is megállapítható, hogy a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén nincsenek lefektetve a megfelelő marketing és arculati kezdeményezések, valamint nem áll rendelkezésre egy egységes nyomtatott és elektronikus információs adathalmaz, amely egységesen

mutatja be a térséget, így információt ad az ide érkezőknek (SWOT B11). Emiatt szükségesnek tartjuk egy térségi marketing kiadvány támogatását (SWOT C9).

2. Versenyképes mikrovállalkozások környezettudatos fejlesztése

Mint az ország egyik legdinamikusabban fejlődő térsége (SWOT A4), a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén rendkívül nagy a vállalkozások száma (SWOT A5). Győr városának közelsége miatt a felvevő piac megléte adott, számos helyi vállalkozás a győri multinacionális vállalatoknak a beszállítója, különös tekintettel az agglomerációs térségben működőkre. Kis méretük és bizonytalanabb helyzetük miatt azonban a mikrovállalkozások nehezebben tudják fejleszteni tevékenységüket, ami gátat szab a vállalkozások terjeszkedésének, jövőbeni fennmaradásának. A mikrovállalkozások jelentős szerepüket nem a termelékenységük, a GDP-hez való hozzájárulásuk alapján fejtik ki, hanem a foglalkoztatásban.

Mikrovállalkozás méretű egyéni és társas vállalkozások támogatásával (SWOT C1; 14) célunk a működő mikrovállalkozások beruházásainak, műszaki-technológiai fejlesztésének támogatása által a vállalkozói aktivitás, a versenyképesség, az innovációs képesség ösztönzése, munkahelyek megtartása és újak létrehozása, valamint a gazdasági szerkezet fejlesztése.

3. Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások

A települések alapinfrastruktúrájának fejlesztése folyamatosan jelen lévő igény (SWOT B3). Település, város nem jöhet létre, nem létezhet, fejlődhet infrastruktúra nélkül. Az infrastruktúra mindig is meghatározó tényezője volt a települések fejlődésének és az marad a jövőben is.

Célunk elsősorban a településkép, a vidéki lakókörnyezet és a közösségi terek, közterületek állapotának javítása. Az intézkedésünk elsősorban olyan infrastruktúra-fejlesztéseket támogat, amelyek javítják a települések általános környezeti állapotát, segítik a település fenntartható fejlődési pályára állítását (SWOT C3,10).

A vidéki települések lakosságmegtartó ereje alacsony, az elvándorlás mértéke magas, Győr elszívó hatása érvényesül (SWOT B2). A legnagyobb veszteség természetesen a fiatal felnőttek elvándorlása, amely megállíthatatlan folyamatnak tűnik. Miért is maradnának a gyermeket tervezők egy olyan településen, amelynek sem iskolája, sem orvosi rendelője nincs, és tömegközlekedéssel megközelíthetetlen (SWOT B17). A fiatalok elvándorlása más okból is megpecsételi a maguk mögött hagyott falvak sorsát: nem marad olyan szellemi tőke a faluban, amely az egyébként nem elérhetetlen fejlesztéseket generálná.

A helyi életminőség javítása több intézkedésünk célja, forrásaink közel ötödét ezen, célok elérését segítő fejlesztésekre kívánjuk fordítani. A térség minden településén egyre jelentősebb a civil szervezetek jelenléte, tevékenysége (SWOT A9). Az öntevékeny szervezetek maguk is aktívan részt vállalnak a felmerülő társadalmi igények, szükségletek ellátásában. Helyi hatáskörben tevékenykednek, így a közösségi célok elérésében, a helyi életminőség javításában, egyáltalán a települések fejlesztésében a „természetes” partnerük az önkormányzatoknak.

Feladataik, elképzeléseik magasabb színvonalú végzéséhez, a fenntarthatósághoz szükséges eszközök, berendezések, kellékek beszerzésére igény mutatkozik. A civil szervezetek erősödése és

összefogásának támogatása rendkívül fontos, ugyanis egyre több fejlesztő, közösségépítő tevékenységet vállalnak magukra (SWOT C2).

A kulturális és közösségi programok a helyi lakosság életminőségének javítását helyezik előtérbe, erősítik a helyi társadalom kohézióját. Az eddigi tapasztalatok arra utalnak, hogy az önkormányzatok nem rendelkeznek saját, színvonalas rendezvények lebonyolításához szükséges eszközökkel (SWOT B13).

A térségi önkormányzatok és civil szervezetek saját szervezésű közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló, sport, közművelődési célú, képzőművészeti alkotó táborainak, honismereti táborainak támogatására nagy igény mutatkozik. Jelenleg a településeken alacsony a gyermek és ifjúsági táborok száma (SWOT B10). A helyi identitástudat fejlesztését és a szabadidő tartalmas eltöltését segítené a térségi önkormányzatok és civil szervezetek saját szervezésű táborainak támogatása.

4. Kulturális és természeti értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele

2014-ben a Pannónia Kincse LEADER Egyesület és a Pannontáj–Sokoró Közhasznú Egyesület koordinálásával új kezdeményezés indult, melynek célja a natúrpark címben rejlő lehetőségek kihasználása, a térség natúrparki tudatának erősítése. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület koordinálásával egy LEADER térségek közötti program valósult meg, melynek célja a natúrpark újraindítási körülményeinek megteremtése volt. A térségek közötti program közben kialakítottunk számos szakmai kapcsolatot, melyek révén nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy egy közösségi részvételen alapuló, zöldutat is magába foglaló natúrpark megvalósítása lenne indokolt a térségben. 2015. augusztusában indult útjára a „Pannónia Kincse Mintaprogram – a Sokoró–Pannontáj Natúrpark és Zöldút koncepciójának megalkotása közösségi tervezéssel” című kezdeményezés. A mintaprogram egyik elemeként elkészült a natúrpark új szakmai háttér tanulmánya, s annak részeként a térség közösségeinek bevonásával elkészült a natúrpark fejlesztési koncepciója. A Pannontáj– Sokoró Natúrpark a magyarországi natúrparkok mintájára tevékenységét az úgynevezett négy pilléres modell mintájára indítja újra, szem előtt tartva a törvényi előírásokat, a helyi adottságokat, a térségben élők és az ide érkezők igényeit, elvárásait. (SWOT B16)

A PKLE területén sok leromlott állapotú népi építészeti emlék, tájház, falumúzeum található, melyeket általában civil szervezetek, és önkormányzatok működtetnek. Számukra ezen épületek felújítása és tradicionális eszközök beszerzése nehéz feladat az anyagi lehetőségek szűkössége miatt (SWOT B14). A népi kultúránk megőrzése kiemelt feladat, közvetve több célt is szolgál. A jó tájház sohasem pusztai kiállítás, hanem ideális esetben a helyi hagyományőrző programok helye, a találkozás színtere a helyi közösség tagjai, és a helyi tudásátadásának helyszíne a fiatal generációk és az odaérkező turisták számára. A felújított, berendezett tájházak a falusi turizmus (évszakhoz nem kötött) látnivalói között is kiemelkedő jelentőségűek.

A fejlesztés célja, hogy a helyreállított és berendezett parasztházak valódi tájházként (és nem csupán helytörténeti múzeumként) működjenek, ezáltal közösségi rendezvények, különböző korcsoportokat összefogó alkalmak, képzés, oktatás, hagyományos mesterségek bemutatása és továbbadása központjaivá is váljanak (SWOT B12).

A fentiekben megfogalmazott specifikus célok egytől egyig a vidéki élet minőségének javítását célozzák meg. Az intézkedések eredményeképpen megvalósuló környezeti és infrastrukturális fejlesztések és ezek által létrejövő rendezett településképek, közterek, a településeken elérhető alapszolgáltatások bővítése, illetve minőségének fejlesztése, a térségre jellemző helyi természeti és kulturális örökség megóvása érdekében tett lépések a lakosság életminőségét, ezáltal a települések népességmegtartó erejét növelik.

A rendezett környezet, a színes turisztikai szolgáltatások, illetve az eredményesen működő térségi turisztikai marketing vonzóvá teszi a településeket a turisták számára, akik odalátogatva kihasználják a kialakított, tovább fejlesztett helyi szálláshely kapacitásokat.

A mikrovállalkozások elindításával és fejlesztésével teremtett új munkalehetőségek a népesség jövedelemszerző képességének erősítését segíti elő, mely szintén a helyben maradás ösztönzését, az életkörülmények javítását szolgálja.

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

Az Egyesület vállalja, hogy a projekt megvalósítása során maradéktalanul betartja az esélyegyenlőség biztosítására vonatkozó jogszabályi előírásokat, különös tekintettel az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseit. Tartózkodik a diszkrimináció valamennyi formájától, és a stratégia megvalósítása során minden nemű közvetlen, vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéstől, biztosítja a szolgáltatásaihoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A stratégia megvalósításával összefüggő nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében esélytudatosságot fejez ki: azaz nem közvetít szegregációt, csökkenti a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A célrendszerünkben a kulturális sokszínűség lehetősége minden szegmens számára nyitott, így a társadalmi hátránnyal rendelkező közösségek (jellemzően roma közösségek) számára is elérhető lehetőségek. A hozzáférés esélye pénzügyi-finanszírozási alapú, melyet általában a civil szervezetek önmagukban nehezen tudnak megoldani, ehhez rendszerint önkormányzati segítség szükséges, melyet a helyi önkormányzat tud megadni. A helyi társadalmak feladata a nem többségi roma települések esetében is a szükséges integritás elérése, így az önkormányzati szintű feladattá alakul.

A Helyi Fejlesztési Stratégia az esélyegyenlőséget területi és társadalmi vonatkozásban is biztosítja. A Helyi Akciócsoport működési területén a 290/2014. (XI.26.) Kormány rendelet alapján a Téli járás kedvezményezett besorolást kapott, ahol 62 településből 14 található. A 2014-2020-as tervezési időszakban elfogadjuk azt az alapvető elvárást a végső kedvezményezettek részéről, hogy számukra ténylegesen fontos szükségletek kielégítésére irányuljon a fejlesztési segítség. A hátrányos helyzetű közösségek tagjai önmagukban is hátrányos helyzetben lévő emberek, körükben általános az alacsony presztízsű munkahelyek elérése (közmunka), a több gyermek megléte. A 2014-20-as időszakra az EFOP

és azon belül is az 1.7-es intézkedés - Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése - a korábbiaknál több, jobb lehetőséget teremt az esélyegyenlőség biztosításának helyi/térségi szintű kezelésére. A stratégia elkészítése során a tervező megbeszéléseken a térség szociális témákkal is foglalkozó szakemberei (családsegítő, munkaügy, felnőtt képző, szociális munkás, stb.) is bevonásra kerültek, akik intézményvezetőként nagy tapasztalattal rendelkeznek ezen a területen. A HFS tervezői műhelynapokat olyan intézményekben/épületekben tartottuk, amelyek akadálymentesen megközelíthetőek voltak, biztosítva volt az akadálymentes bejutás.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

Az Egyesület vállalja, hogy működése során különös figyelmet fordít a környezeti fenntarthatóságra, a védett természeti és kulturális értékeket megőrzi, működése során feladatait oly módon valósítja meg, hogy a legkisebb környezetterheléssel járjon. Az egyéni döntéshozatalban és a tervezésben tükröződjének a környezeti értékek és a környezetvédelemre vonatkozó szabályok. A környezeti információkat nem nélkülözheti a megfontolt tervezés és cselekvés. A természetben és a kulturális hagyományok révén létrejött értékeket meg kell őrizni a jövő generációk számára.

A kardinális értékek elvesztésével járó folyamatok nem tűrhetők el. A fejlesztések során létrehozott értékeknek egyensúlyban kell lenniük a felhasznált vagy feláldozott természeti értékek nagyságával. A biológiai sokféleség megőrzésének feltételeit, a természetes és természetszerű élőhelyek sokszínűségét és térbeli koherenciáját, az építészeti és kulturális értékek fennmaradását, a fejlesztéseknél a tájképi és tájhasználati értékek fennmaradását biztosítani kell. A társadalom számára biztosítani kell, hogy továbbra is az évszázadok során kialakult harmóniában élhessenek környezetükkel. Meg kell adni mindenkinek a lakóhelyén a környezethez alkalmazkodó és az emberhez méltó élet lehetőségét mind a jelenben, mind a jövőben. A környezeti fenntarthatóság szempontjainak való megfeleltetés céljából stratégiánk kielégíti a társadalmi szükségleteket, emberi léptékűvé formálja a településeket, értékeli és védi a sokféleséget, erősíti a helyi közösséget és kulturális identitást. Intézkedéseink révén jól működő, tartós, tetszetős épületeket, szabad tereket hozhatunk létre, s azokat tovább fejlesztve, biztonságos, tiszta és kellemes környezettel védjük az emberi egészséget és kényelmet. Biztosítjuk az emberi élethez szükséges alapvető szolgáltatások elérhetőségét, ezáltal lehetőség szerint helyben elégíti ki a helyi szükségleteket, biztosítja a szakértelem és a tudás elérhetőségét.

A Helyi Bíráló Bizottság csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, költséghatékony, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró projektjavaslatot részesíti támogatásban. A projektgazdának biztosítania kell a „jó gazda gondossága” elvét (a tevékenység végrehajtása során az igényelt támogatás optimális és költséghatékony felhasználása, amit a HBB harmadik féltől beszerzett ajánlatokkal ellenőrizhet), ami nem sértheti más közösség érdekeit és nem vezethet a területi különbségek növekedéséhez.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

Helyi Fejlesztési Stratégiánk az elmúlt időszakhoz képest több integrált és innovatív elemet is tartalmaz. A tervezői műhelynapokon szerzett tapasztalatokat felhasználva stratégiánk egyik fő célja, hogy jelentősen kibővítsük az együttműködések mind a LEADER térségen belül, mind a LEADER

térségek között a különböző szférák és ágazatok együttes részvételével, illetve aktivizáljuk LEADER térségünk vállalkozásait, civil szervezeteit és lakóit.

Kiemelten fontosnak tartjuk a turizmushoz kapcsolódó termékek, szolgáltatások, látnivalók olyan módon történő népszerűsítését, mely lehetőséget biztosít a minél hosszabb itt tartózkodásra a turisták részére. A még szélesebb együttműködés érdekében Egyesületünk felvette a kapcsolatot régiós és országos turisztikai szervezetekkel, a későbbiek során az ő adatbázisukkal is össze kívánjuk kapcsolni az elkészülő adatbázisokat, illetve be kívánunk kapcsolódni a Bejárható Magyarország programba, meg kívánjuk jeleníteni LEADER térségünk turisztikai attrakcióit az országos adatbázisban. Szervező, koordináló munkával segíteni kívánjuk térségünk önkormányzatait, civil szervezeteit, vállalkozásait, magán szálláshely nyújtóit és őstermelőit, hogy közös fejlesztésekben, túraútvonalakban gondolkodva működjenek együtt. Mindezek mellett nagy hangsúlyt kívánunk fektetni a helyi mikrovállalkozások kialakítására, fejlesztésére is.

2014-ben a Pannónia Kincse LEADER Egyesület és a Pannontáj–Sokoró Közhasznú Egyesület koordinálásával új kezdeményezés indult, melynek célja a natúrpark címben rejlő lehetőségek kihasználása, a térség lakossága natúrparki tudásának erősítése. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület koordinálásával egy LEADER térségek közötti program valósult meg, melynek célja a natúrpark újraindítási körülményeinek megteremtése volt.

A program lezárult, egyik eredményeként egy tudásátadás segítségével képet kaptunk más natúrparkok működéséről, kezdeti nehézségeiről, elért eredményeiről. A térségek közötti program közben kialakítottunk számos szakmai kapcsolatot, melyek révén nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy egy közösségi részvételen alapuló, zöldutat is magába foglaló natúrpark megvalósítása lenne indokolt a térségben. 2015 augusztusában indult útjára a „Pannónia Kincse Mintaprogram – a Sokoró–Pannontáj Natúrpark és Zöldút koncepciójának megalkotása közösségi tervezéssel” című kezdeményezés. A mintaprogram részeként közösségi programok zajlottak, amelyen részt vettek a térségben működő önkormányzatok, állami és civil szervezetek képviselői, valamint érdeklődő magánszemélyek is. A mintaprogram egyik elemeként elkészült a Pannontáj-Sokoró Natúrpark szakmai háttér tanulmány, s annak részeként a térség közösségeinek bevonásával készült natúrparki fejlesztési koncepció. A tanulmány „A magyarországi natúrparkok szakmai koncepciója – szakmai és szervezeti-működési keretek” című dokumentummal összhangban készült, amelyet a természetvédelemért felelős akkori vidékfejlesztési miniszter 2014 januárjában fogadott el. A jövőben szeretnénk kiaknázni a Natúrparkban rejlő óriási lehetőségeket.

Az EFOP céljait segíti a Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése intézkedések. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szignifikáns mértékben a kisméretű projektek sajnos nem tudják véglegesen megoldani, de a különböző intézkedések révén használható tudást, ismeretet kaphatnak, ami elősegítheti a munkaerőpiacon való megmaradást, a munkaerőpiacra való vissza vagy beintegrálást és a társadalomba való vissza vagy beilleszkedést.

A jövőben egy-egy téma kapcsán időről-időre össze kívánjuk hívni a térség adott témában érintett, szféráktól független képviselőit. Célunk a közös gondolkodás, az eddigi tapasztalatok átadása, a kialakult jó gyakorlatok bemutatása, valamint kialakítanának egy közös programcsomagot is.

A jövőben részt kívánunk venni a LEADER térségek közötti és nemzetközi kapcsolatokban annak érdekében, hogy a máshol már jól működő fejlesztéseket, szakmai tapasztalatokat megismerhessük és térségünkben kamatoztathassuk.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe:

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósulásával 2020-ra a térség fejlődése számottevő lesz gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósul az összefogás az akciócsoport határain kívül és belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget fog eredményezni. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt fog jelenteni a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödik, a térség hagyományai elmélyülnek, valamint a települések megtartó ereje növekszik. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedik.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép	
	A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósulásával 2020-ra a térség fejlődése számottevő lesz gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósul az összefogás az akciócsoport határain kívül és belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget fog eredményezni. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt fog jelenteni a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödik, a térség hagyományai elmélyülnek, valamint a települések megtartó ereje növekszik. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedik.

Átfogó célok	
1.	Értékünk a térségünk program megvalósítása-, térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, vállalkozásfejlesztés
2.	Élhető - Éltető vidéki települések: Közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése, hálózatok kialakítása

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése	Turisztikai szolgáltatások és attrakciók igénybevevők száma	200 fő
2.	Versenyképes mikrovállalkozások környezettudatos fejlesztése a vidéki térségekben	9 - 15 db helyi vállalkozás erősödése;	8-10 fő FTE
3.	Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások	A szolgáltatások által érintett lakosság száma a projekt megvalósulását követő 1 év során	50.000 Fő
4.	Kulturális és természeti értékek megőrzése, bemutatathatóvá tétele	A megőrzött és a bemutatott kulturális és természeti értékek száma	20 db

Intézkedések (beavatkozási területek)		1.	2.	3.	4.
1.	Szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatás-és attrakció fejlesztés a PKLE területén	x	x		
2.	Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén	x	x		
3.	Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások fejlesztésének elősegítése			x	x
4.	Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése			x	x
5.	Natúrparki közösségépítő programok szervezése a természeti és épített örökségi helyszínek, valamint a tájértékek helyreállítására, állapotának javítására	x		x	x

A választott célok szöveges indoklása: a célok meghatározásakor az akciócsoport a helyzetfeltárás eredményeit, a beazonosított fejlesztési szükségleteket vette alapul.

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

1. intézkedés:

Szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatás-és attrakció fejlesztés a PKLE területén

1. **Az intézkedés megnevezése:** Szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatás-és attrakció fejlesztés a PKLE területén
2. **Specifikus cél:** A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése
3. **Indoklás, alátámasztás:** Turisztikai attrakció és szolgáltatás fogalma egymástól nem elválasztható. attrakció olyan természeti vagy kulturális örökség látogatás feltételeit megteremtő szolgáltatásokkal együtt, amely a látogatót egy bizonyos helyszín meglátogatására ösztönzi, vagy konkrét, tudatos emberi tevékenység eredményeképpen létrejött létesítmény, amelyet kifejezetten turisztikai céllal, a látogatók szükségleteinek kielégítésére hoztak létre. A korábbi turisztikai attrakciófejlesztési pályázatok egyik tapasztalata, hogy a nagyobb összegű, gyakran elsősorban infrastrukturális fejlesztéseket tartalmazó projektek megvalósítása sok esetben nem hoz létre valódi turisztikai terméket, csak annak egy elemét. Ezért az attrakciók létrehozása során szükség van olyan kiegészítő elemekre, azaz szolgáltatásokra is, amelyek lehetővé teszik a turisták számára a további időtöltést és kikapcsolódást, amelyek újabb pozitív élményekkel gazdagítják az eltöltött időt, de amelyek önmagukban nem szükségszerűen jelentenek elegendő vonzerőt az odalátogatáshoz.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:** Jelen pályázati felhívás keretében a turisták számára vonzerőt, élményeket, időtöltési lehetőséget nyújtó turisztikai attrakciók, valamint a szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatások fejlesztése támogatható. Az így kialakítható, a turisták igényeinek megfelelő színvonalú turisztikai termékekkel növelhető az attrakciók látogatottsága és jövedelemtermelő képessége, valamint mérsékelhető a turizmus időbeli koncentráltasága.

Az intézkedés a versenyképes turisztikai attrakciók és szolgáltatások kialakítását és fejlesztését támogatja. A létrehozandó szolgáltatások kapcsolódhatnak attrakcióhoz, de attól függetlenül is megvalósíthatók. Szálláshely szolgáltatásainak fejlesztése nem támogatható.

- Történelmi és kulturális örökség turisztikai hasznosítása
- Természeti és környezeti értékek ökoturisztikai célú fejlesztése
- Kerékpáros turisztikai szolgáltatások kialakítása és fejlesztése
- Turisztikai célú kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása és fejlesztése (csak kerékpáros turisztikai szolgáltatásfejlesztéssel együtt)
- Csónakkikötők, kenus pihenőhelyek és kapcsolódó szolgáltató létesítmények és szolgáltatások turisztikai célú fejlesztése és kiépítése
- Vallási turizmus fejlesztése: beleértve zarándokutak fejlesztése
- Támogatás vehető igénybe önálló eszközbeszerzésre, agro-, lovas-, vadász-, erdei-, bor-, öko-, vízi-, horgász-, kerékpáros turisztikai célok megvalósítására.

Támogatható tevékenység a fejlesztési célelérése érdekében végrehajtott építés (átalakítás, bővítés, felújítás), eszközbeszerzés, gépbeszerzés, marketing, előkészítés költségei, a nyilvánosság biztosításának költsége, projektmenedzsment költségek a 272/2014. (XI. 5.)

Korm. rendelet szerint. Jelen felhívás keretén belül rendezvény tartására nem igényelhető támogatás.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Magyarország Kormányának 1184/2013 (IV.9.) határozata alapján elindult a Bejárható Magyarország Program (továbbiakban: BMP).

A Bejárható Magyarország Program fentebb bemutatott egyes alapelvei (szabadságfokai) és a „LEADER megközelítés” alapelvei között erőteljes kapcsolódás fedezhető fel az alábbiak szerint:

- Hálózatos együttműködések támogatása
- Különböző szereplők széleskörű együttműködésén alapuló projektek megvalósítása
- Innovatív, újszerű megközelítés
- Integrált, több érintő fellépések

6. A jogosultak köre:

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén működő önkormányzat, önkormányzati táruulás.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező:

- non-profit szervezetek
- egyházi jogi személy
- mikrovállalkozás méretű nem mezőgazdasági egyéni és társas vállalkozás

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: Támogatás vehető igénybe térségi, illetve helyi gyalogos, lovas, kerékpáros túraútvonalak, a hozzájuk kapcsolódó használati térelemek kialakítására, fejlesztésére, eszközbeszerzésre, marketing tevékenység, információs rendszer, honlap, applikáció fejlesztésére, versenypálya kialakítására, meglévő, ill. új tanösvény és a hozzá kapcsolódó parkoló, illemhely kialakítására, fejlesztésére, sátorhely kialakítására, horgász- és vadászturisztikai fejlesztésekre.

A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony, fenntartható és a környezettudatosság elemeit tartalmazza (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).

Minden pályázónak rendelkeznie kell az illetékes önkormányzat támogató nyilatkozatával, mely igazolja, hogy a pályázó projektje az önkormányzat turisztikai fejlesztéseivel összhangban áll.

Az intézkedés alapelve:

- növekedjen a látogatók száma (stabil, fenntartható látogatói létszám elérése).
- egymáshoz kapcsolódó, egymást kiegészítő attrakciók és szolgáltatások, illetve tematikus utak kialakításának és fejlesztésének ösztönzése

A Helyi Bíráló Bizottság csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró, megfelelően kidolgozott üzemeltetési tervvel rendelkező projekteket részesítheti támogatásban.

A pályázó vállalja, hogy szoros együttműködést épít ki a Pannónia a Kincse Leader Egyesülettel, annak marketing anyagait megjeleníti rendezvényein, honlapján és saját marketing anyagait is az egyesület rendelkezésére bocsátja.

8. **Tervezett forrás:**

- a. *az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás:* 156.187.755 Ft
- b. *a támogatás aránya:*

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „nem besorolt” kategóriába tartozó járásban lévő település esetén: 50%

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” és a „regionális szempontból kedvezményezett” kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet szerint „kedvezményezett” település esetén a maximális támogatási intenzitás 60%.

- c. *a projektméret korlátai:* maximum támogatás 8.000.000 Ft
- d. *a támogatás módja:* vissza nem térítendő, hagyományos költségelszámolás

9. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:** 2017. I. félév – 2020. II. félév

10. **Kimeneti indikátorok:**

- a. *A támogatott projektek száma:* 20- 45db
- b. *A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:*
 - 7-15 db önkormányzat, önkormányzati társulás
 - 1-5 db non-profit szervezetek
 - 1-5 db egyházi jogi személy
 - 010-20 db mikrovállalkozás méretű nem mezőgazdasági egyéni és társas vállalkozás

2. intézkedés:

Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén

1. **Az intézkedés megnevezése:** Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén
2. **Specifikus cél:** Versenyképes mikrovállalkozások környezettudatos fejlesztése a vidéki térségekben
3. **Indoklás, alátámasztás:** a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén rendkívül nagy a vállalkozások száma. Győr városának közelsége miatt a felvevő piac megléte adott, számos helyi vállalkozás a győri multinacionális vállalatoknak a beszállítója, különös tekintettel az agglomerációs térségben működőkre. A déli elmaradottabb területeken többnyire mezőgazdasági vállalkozások, illetve kisvállalkozások működnek. Az északi rész fő profilja a gépipar, szerszámgyártás. A tercier szektor szerepe a térségben változó tendenciát mutat az északi és déli területek viszonylatában. Komoly probléma, hogy a térségben a szolgáltatások eltérő arányban vannak jelen, sok helyen a túlnyomórészt kisvállalkozásban működő szolgáltatások nyújtásához nincs megfelelő géppark és infrastruktúra, és a szükséges eszközök sokszor nem állnak rendelkezésre. Győr város közelsége is egyben probléma, hiszen a kínálati oldal nagymértékben ott összpontosul, mivel a nagyvárosban a szolgáltatások magasabb szinten állnak rendelkezésre. A térségi vállalkozások életképessé tételével és megerősítésével járulhatunk hozzá a vidéki gazdasági aktivitáshoz. Mivel a természeti adottságaink kiaknázatlanok, a térség gazdaságába olyan fejlesztések támogatása szükséges, melyek a megújuló energia, az alternatív energiahordozók használatára is építhetnek. A szakemberhiány megoldása az iskolai együttműködések által mozdítható elő.

- 4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:** A gazdasági aktivitás, a helyi kezdeményezések erősítése, a versenyképesség, az innovációs készségek elsajátítása és a helyi vállalkozások fejlesztésének támogatása, hálózatba szerveződése, melynek eredménye a vállalkozás munkahelymegtartását vagy új munkavállaló alkalmazását segíti. A már működő, nem mezőgazdasági mikrovállalkozások fejlesztéséhez a gazdaságon kívül végzett tevékenységhez, szolgáltatásokhoz, előállításokhoz kapcsolódó környezettudatos fejlesztéséhez telekhatáron belüli építési, felújítási, bővítési beruházásokra, kapcsolódó eszközbeszerzésre, minőségirányítási rendszerbevezetéséhez, valamint marketing tevékenység megvalósításához.

Támogatható tevékenység a fejlesztési cél elérése érdekében végrehajtott építés (átalakítás, bővítés, felújítás), eszközbeszerzés, gépbeszerzés, marketing, előkészítés költségei, a nyilvánosság biztosításának költsége, projektmenedzsment költségek a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint. Támogatás vehető igénybe a mikrovállalkozások infrastrukturális és eszközbeszerzéséhez kapcsolódóan (ezek önállóan és együttesen is lehetségesek), azonban a fejlesztésnek kötelezően tartalmaznia kell marketing tevékenységek megvalósítását (pl.: honlap kialakítás, fejlesztés, on- és off line kampányok, fotóalbumok, kiadványok készítése, kisfilmek forgatása stb.) amelyek önállóan nem támogathatóak.

- 5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** a GINOP 1.2.2.15; GINOP 1.2.1.15 intézkedései keretében a működő mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak fejlesztését, termelési kapacitásainak bővítését támogatják. A támogatás alsó határa 5 millió Ft. A Vidékfejlesztési Program 6.2.1. intézkedése keretében induló vállalkozások támogatása lehetséges, mi azonban csak a már működő vállalkozásokat támogatjuk jelen LEADER kiírásban. A VP 6.4.1 intézkedés a működő mezőgazdasági termelők nem mezőgazdasági tevékenységének indítására pályázhatnak, mi mezőgazdasági tevékenységet nem támogatjuk. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén található gazdaságfejlesztési elképzelések támogatása, melyeknek célja a vállalkozói szféra jövedelemtermelő képességének erősítése. Az együttműködésre és hálózati tagságra épülő helyi értékekre alapozott fejlesztésekre más VP kiírás illetve más operatív program keretében nincs lehetőség.

A támogatás célja a vidéki térségekben működő nem mezőgazdasági mikrovállalkozások beruházásainak, műszaki-technológiai fejlesztésének támogatása által a vállalkozói aktivitás, a versenyképesség, az innovációs képesség ösztönzése, munkahelyek megtartása és újak létrehozása, valamint a gazdasági szerkezet fejlesztése.

Az intézkedés a 2007 - 2013 tervezési ciklusban is meghirdetett sikeres intézkedés továbbfolytatása. Jelen intézkedés lehetőséget teremt egy egységes térségi hálózathoz kapcsolódásához, innovatív, sokszorozó hatású vállalkozások megteremtéséhez. A tevékenységek kizárólag csak oktatási tanintézménnyel együttműködésben és hálózati taggá válással valósulhatnak meg.

- 6. A jogosultak köre:** Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén működő (2016. június 1. előtt alapított) mikrovállalkozás, mikrovállalkozás méretű egyéni és társas vállalkozás

- 7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

- Mikrovállalkozás, természetes személy valamint egyéni vállalkozó pályázó esetén minimum egy fő tekintetében munkahely teremtése (ide értve az önfoglalkoztatást is) az üzemeltetési kötelezettség ideje alatt. A foglalkoztatás részmunkaidős alkalmazottakkal is megvalósítható.

- Amennyiben a beruházás tartalmaz megújuló-, vagy bioenergia hasznosítást többletpontszámában részesül.
- A pályázó kötelezettséget vállal arra, hogy a fejlesztéshez kapcsolódó információkat, a pályázó nevét, elérhetőségeit, a fejlesztés hatására előállított termék, szolgáltatás nevét, elérhetőségét legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig a Pannónia Kincse Leader Egyesület részére az Egyesület által vezetett adatbázishoz elektronikus úton megküldi, ezáltal a vállalkozói hálózathoz, adatbázishoz kapcsolódik.
- A fejlesztés csak a Pannónia Kincse Leader Egyesület tervezési területén működő oktatási tanintézménnyel kötött együttműködés keretében valósulhat meg. Az együttműködési megállapodásban a pályázónak vállalnia kell, hogy együttműködő partnere, ezen belül is a pályaválasztás előtt álló általános iskolások számára tevékenységét, szakmáját az iskolában portfólió formájában bemutatja. Az általános iskola és diákja az együttműködésben vállalja, hogy segíti a projektgazdát a portfólió informatikai, szerkesztési, egyéb szakmai tartalom kívüli feladatok elkészítésében. Az együttműködés kapcsolódjon a fejlesztési célhoz. Az együttműködés tartalma alapján nem minősülhet beszállítói, értékesítési vagy kivitelezői szerződésnek, megállapodásnak. Az együttműködés megvalósulásáról legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig pdf formátumban az együttműködő felek által aláírt emlékeztetőt, jpg formátumban legalább 3 db dátumozott fotót kell elektronikusan benyújtani a Pannónia Kincse Leader Egyesülethez.

8. Tervezett forrás:

- a. *az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás:* 156.187.756Ft
- b. *a támogatás aránya:*

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „nem besorolt” kategóriába tartozó járásban lévő település esetén: 50%

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” és a „regionális szempontból kedvezményezett” kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet szerint „kedvezményezett” település esetén a maximális támogatási intenzitás 60%.

- c. *a projektméret korlátait:*

minimum támogatás: 100.000 Ft
maximum támogatás: 15.000.000 Ft

- d. *a támogatás módja:* vissza nem térítendő, hagyományos költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. II. félév – 2020. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- a. *A támogatott projektek száma:* 11-30db
- b. *A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:*
11-30db mikrovállalkozás méretű egyéni és társas vállalkozás

3. intézkedés:

Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások fejlesztésének elősegítése

1. **Az intézkedés megnevezése:** Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások fejlesztésének elősegítése
2. **Specifikus cél:** Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások
3. **Indoklás, alátámasztás:** A települések alpinfrastruktúrájának fejlesztése folyamatosan jelen lévő igény. Kevesebb pénz jut az önkormányzatoknak a közfeladatokra és a településszépítésre. Az önkormányzati épületek egy részének felújítása megtörtént, azonban feladataik megfelelő minőségű ellátásához szükséges eszközparkjuk még hiányos. Több településen szegényes a szabadidő eltöltésére, sportolásra, különböző közösségi események megrendezésére alkalmas helyszín és hozzá tartozó eszközpark. Emellett településeink nem rendelkeznek közösségi terek karbantartását ellátó eszközparkkal sem.
A térség minden településén egyre jelentősebb a civil szervezetek jelenléte, tevékenysége. Feladataik, elképzeléseik magasabb színvonalú végzéséhez, a fenntarthatósághoz szükséges eszközök, berendezések, kellékek beszerzésére igény mutatkozik.
A kulturális és közösségi programokhoz kapcsolódó eszközök a térségben szervezett rendezvények színvonalasabbá tételéhez járulnak hozzá. A települések számára nem áll rendelkezésre ilyen mértékű infrastruktúra.
A PKLE területén sok leromlott állapotú népi építészeti emlék, tájház, falumúzeum található, melyeket jellemzően civil szervezetek, és önkormányzatok működtetnek. Számukra ezen épületek felújítása és tradicionális eszközök beszerzése nehéz feladat az anyagi lehetőségek szűkössége miatt.
Ezen intézkedés keretében olyan fejlesztéseket támogatnánk, amelyekre jelentős igény mutatkozik az önkormányzatok és a civilek részéről, hozzájárulnak a településen lakók közösség fejlesztéséhez és identitástudatuk erősítéséhez.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**
 1. célterület: A település megjelenésében szereppel bíró épületek, épületrészek külső felújítása korszerűsítése, bővítése, átalakítása. Települések közösségi életét segítő kültéri építmények kialakítása (pl.: fedett oldalfal nélküli közösségi épületek)
 2. célterület: Település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastrukturális fejlesztések.
 3. célterület: Közcélú feladatokat ellátó, sport- és atlétikai pálya, konditerem kialakítása, fejlesztése, a hozzá kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek kialakítása, felújítása.
 4. célterület: Kültéri, közcélú feladatokat ellátó játszóterek kialakítása, meglévők korszerűsítése, a játszótéri eszközök biztonságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendeletnek megfelelően.
 5. célterület: Nonprofit szervezetek feladatellátását segítő eszközök beszerzése.
 6. célterület: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén megvalósuló kulturális és közösségi rendezvények megvalósításához kapcsolódó eszközök beszerzése. A közösségi programok megtartására alkalmas mobil színpad, színpadi fény, hangtechnika, mobil áramfejlesztő, vetítéstechnika, rendezvénysátrak, pavilonok, asztalok, padok beszerzésének támogatása.

7. célterület: Tájházak, falumúzeumok külső és belső felújítása, berendezési és kiállítási tárgyainak felújítása, restaurálása, korszerűsítése, valamint a fejlesztéshez kapcsolódó eszköz- és tradicionális eszköz beszerzése.

Az épület felújítás és az eszközbeszerzés önállóan is támogatható.

Minden célterület esetében támogatható tevékenység a fejlesztési cél elérése érdekében végrehajtott építés (átalakítás, bővítés, felújítás), eszközbeszerzés, marketing, előkészítés költségei, a nyilvánosság biztosításának költsége, projektmenedzsment költségek a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Vidékfejlesztési Program 7.2.1. intézkedés keretében vidéki településeken kismértékű infrastruktúra fejlesztésre, többek között: - állami, önkormányzati funkciót nem magába foglaló közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítésére és megújuló energiaforrások használatára; - helyi termékértékesítést szolgáló piac infrastruktúra fejlesztésre, külterületi közutak fejlesztésére; - 2000 lakos-egyenérték alatti településeken, ill. külterületi településrészekben megfelelő szintű szennyvíz-kezelési megoldások megvalósítására; - településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciójára, energetikai korszerűsítésére lehet pályázni. A VP 7.2.1 –ben meghatározott tevékenységekre jelen intézkedés keretében nem lehet pályázni.

A VP 7.4.1 intézkedés keretében vidéki településeken alapvető szolgáltatás fejlesztésére, többek között: - közétkeztetést végző intézmények konyhájának fejlesztésére - köz-és vagyonbiztonságot szolgáló fejlesztésekre - falu- és tanyagondnoki szolgálat jármű és eszközfejlesztéseire - önkormányzati közforgalmú utak kezelésére, állapot javítására, karbantartása kapcsán erő- és munkagépek beszerzésére lehet pályázni. - 1000 fő alatti településeken többfunkciós közösségi tér, szolgáltató központ létrehozására, fejlesztésére lehet majd pályázni. A VP 7.4.1 –ben meghatározott tevékenységekre jelen intézkedés keretében nem lehet pályázni.

A 2014-20-as időszakban a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) keretében önkormányzatok: - közvilágítás korszerűsítésére - az energiatudatosság növelésére a komplex szemléletformálási programok megvalósításán keresztül pályázhatnak. A KEHOP-ban meghatározott tevékenységekre jelen intézkedés keretében nem lehet pályázni.

Jelen felhívás keretén belül rendezvény tartására nem igényelhető támogatás.

Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által kiírt civil szervezetek működési célú támogatása jogcímeinek keretében a civil szervezetek saját működésükre kérhetnek támogatást. A pályázat célja a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése, a civil szervezetek működési költségeihez való hozzájárulás révén. A támogatás a civil szervezet alapcélja szerinti tevékenységei feltételeinek biztosítására fordítható. A Társasági adókedvezmény sporttámogatási rendszere lehetőséget biztosít a korábbiakhoz képest jelentősen magasabb plusz források bevonására a látvány-csapatsportágagnál a társasági adókötelezettség legfeljebb 70%-áig (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda és jégkorong). Az érintett sportszervezetek támogatást igényelhetnek: - utánpótlás-nevelési feladatok ellátására, - versenyztetéssel összefüggő költségek támogatására, - személyi jellegű ráfordításokra, - tárgyi eszköz beruházásra, felújításra, ide értve a biztonsági követelmények teljesülését szolgáló infrastruktúra-fejlesztést is, - képzéssel összefüggő feladatokra. A

két fenti pályázati kiírástól eltérően esetünkben a helyi önkormányzattal támogató nyilatkozata szükséges a projektet benyújtásakor. Civil szervezetek ilyen módon való fejlesztésére a VP horizontális intézkedéseiből vagy más OP-kból nem igényelhető támogatás.

Az önkormányzatok számára a Kulturális és közösségi programok ilyen módon való fejlesztésére a VP horizontális intézkedéseiből vagy más OP-kból nem igényelhető támogatás.

A VP 7.4.1 intézkedés keretében vidéki településeken alapvető szolgáltatás fejlesztésére, többek között: - közétkeztetést végző intézmények konyhájának fejlesztésére - köz-és vagyonbiztonságot szolgáló fejlesztésekre - falu- és tanyagondnoki szolgálat jármű és eszközfejlesztéseire - önkormányzati közforgalmú utak kezelésére, állapot javítására, karbantartása kapcsán erő- és munkagépek beszerzésére lehet pályázni. - 1000 fő alatti településeken többfunkciós közösségi tér, szolgáltató központ létrehozására, fejlesztésére lehet majd pályázni. A VP-6-7.4.1.1-16: 1. célterület: az állami vagy önkormányzati funkciót nem magában foglaló közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítése, illetve a megújuló energiaforrások használata; 2. célterület: a vidéki térségek településképét meghatározó épületek külső rekonstrukciója, energetikai korszerűsítése; 3. célterület: többfunkciós közösségi tér/szolgáltató központok létrehozása, fejlesztése – 1000 fő alatti településeke. Az épület felújításánál nem elvárás az energiahatékonyság növelése, mely a pontozás szempontjából a hasonló fejlesztési területre kiírt VP felhívásban elvárt követelmény.

Külön eszközbeszerzésre nem nyújtanak lehetőséget a VP és az OP programjai

6. A jogosultak köre:

- önkormányzat,
- önkormányzati társulás
- a jogosult településeken székhellyel vagy telephellyel rendelkező, 2016.június 1. előtt alakult nonprofit szervezetek, egyházak

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- Egy pályázó több célterületre is benyújthat pályázatot. A támogatási összeg ebben az esetben sem növekedhet a maximálisan igényelhető összeg fölé.
- Önkormányzati támogató határozattal rendelkező nonprofit szervezetek jogosultak pályázatot benyújtani.
- 2016. június 1. előtt megalapított non-profit szervezet jogosult a támogatásra.
- Nem ítélt meg támogatás azon támogatást igénylő részére, amely olyan megvalósítási helyen kíván fejlesztést végrehajtani, amely a VP 6. prioritás VP6-7.2.1-7.4.1.1-16. Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítése pályázaton elnyert támogatáshoz üzemeltetési kötelezettsége áll fenn.
- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony, fenntartható és a környezettudatosság elemeit tartalmazza (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).
- Az Egyesület nagy hangsúlyt helyez arra, hogy támogassa azon civil szervezeteit, melyek jelentős részt vállalnak a települések szociális, egészségügyi, idegenforgalmi és kulturális feladatainak megvalósításában. Pontozásnál ezen szervezetek előnyt

élveznek. Ennek érdekében a székhely szerinti önkormányzati támogató nyilatkozat csatolása szükséges.

- A 3. célterületen amennyiben a pályázó szervezet TAO-ból kap támogatást, pályázatot nem nyújthat be.
- A 6. célterület esetében kizárólag eszközbeszerzés támogatható. A beszerzésre kerülő rendezvényeszközöket nem csak a pályázó szervezet, hanem a településen működő önkormányzat, illetve egyéb szervezetek is igénybe vehetik a céljaikat szolgáló rendezvények megtartásához. A kedvezményezettnek az eszközöket térítésmentesen kell rendelkezésre bocsátania településen működő szervezetek részére.
- A 7. célterület esetében előnyt élveznek a működő, interaktív tájházak és múzeumok. Előnyt élvez a bíráló során, akinek a gyűjteménye megfelelően leltári állományba van véve, önkénteseket foglalkoztat, és aki oktatási, ismeretátadási tevékenységet folytat.
- Minden célterület esetében a Helyi Bíráló Bizottság csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró, megfelelően kidolgozott üzemeltetési tervvel rendelkező projekteket részesíthet támogatásban.

8. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 308.025.511 Ft
- b. a támogatás arányát:

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „nem besorolt” kategóriába tartozó járásban lévő település esetén a maximális támogatási intenzitás 75%.

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” és a „regionális szempontból kedvezményezett” kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” település esetén a maximális támogatási intenzitás 85%.

- c. a projektméret korlátai:

minimális támogatás: 500.000 Ft

maximális támogatás: 15.000.000 Ft

- d. a támogatás módja: vissza nem térítendő, hagyományos költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. II. félév – 2020. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- a. A támogatott projektek száma (db): 62-80 db
- b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva
 - 50-62 db önkormányzat
 - 10-20 db civil szervezet

4. intézkedés

Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése

1. **Az intézkedés megnevezése:** Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése
2. **Specifikus cél:** Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások
3. **Indoklás, alátámasztás:** A nyári szabadidő hasznos eltöltése, a szülők leterheltségének csökkentése érdekében a térségben nyári táborok szerveződnek. A táborok egyik központja a Győrújbaráti Gyermektábor, ahol számtalan táborozási lehetőség áll rendelkezésre térítéses formában. Ezen kívül található még nyelvi, sport és készségfejlesztő táborokat, de csak kis számban. A térség családsegítő szolgálatai, egyházi szervezetek a rászoruló gyermekeknek táborokat, de anyagi fedezet nélkül csak kis létszámban tudnak fogadni gyermekeket, holott az igény óriási lenne. Az esélyegyenlőség elveit figyelembe tartva szükséges lenne újabb, ingyenes, vagy csak minimális térítési díjas táborokat szervezni. A gyermektáboroztatás célja, hogy a fiatalok a szabadidőt tartalmasan töltsék.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:** A térségi önkormányzatok és civil szervezetek saját szervezésű közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló, sport, közművelődési célú, képzőművészeti alkotó táborainak, honismereti táborainak támogatása. A táborozáshoz szorosan kapcsolódó kis értékű tárgyi eszközök beszerzésének támogatása.

A támogatási összeg a következőkre használható fel:

- személyi jellegű költségek (szervezők, felügyelők javadalmazása vállalkozó szerződés, megbízási szerződés és munkaszerződés alapján, valamennyi járulékaival és a képzés helyszínére való utazási költségtérítéssel együtt)
- utazási költség
- anyag- és eszközigény (pl.: festék, textil, agyag, stb.) költségei,
- oklevelek és egyéb tárgyi elismerések
- belépődíj
- élelmiszer, étkezés költsége

Támogatható tevékenység továbbá a fejlesztési célelérése érdekében végrehajtott marketing, előkészítés költségei, a nyilvánosság biztosításának költsége, projektmenedzsment költségek a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint.

5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok ilyen módon való támogatása a VP horizontális intézkedéseiből vagy más OP-kból nem igényelhető támogatás.
6. **A jogosultak köre:** A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” és a „regionális szempontból kedvezményezett” kategóriába tartozó járásban lévő településeken, valamint a 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet szerint „kedvezményezett” településeken működő települési önkormányzatok, , nonprofit szervezetek
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**
 - Gyermekek térítésmentes táboroztatása.
 - Az intézkedés keretében olyan táborok megszervezése támogatható, ahol a résztvevők életkora nem haladja meg a 14 évet.

- Az eszközbeszerzés költsége a projekt teljes költségének legalább 10 %-a.
- Az eszközbeszerzés és/vagy infrastrukturális fejlesztés összegével csökkentett, egy résztvevőre jutó táborozási költség maximum 15.000 Ft/ fő lehet.
- A pályázathoz szükséges csatolni a tábor programtervét.
- Olyan tábor megszervezése támogatható, ahol 12 fő résztvevőnként 1 fő felügyelő biztosított.
- 5 napos (hétfőtől péntekig tartó) táborok támogathatóak
- A Helyi Bíráló Bizottság csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró, megfelelően kidolgozott üzemeltetési tervvel rendelkező projekteket részesítheti támogatásban.

8. Tervezett forrás:

- a. *az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás:* 2.350.000 Ft
- b. *a támogatás aránya:*

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” és a „regionális szempontból kedvezményezett” kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” település esetén a maximális támogatási intenzitás 85%.

- c. *a projektméret korlátai:* Maximális támogatás: 300.000 Ft
- d. *a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás):* Vissza nem térítendő támogatás, hagyományos költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2016. II. félév – 2020. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- a. *A támogatott projektek száma (db):* 8-10 db
- b. *A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db)*
5-6 db önkormányzat
3-4 db civil szervezet, egyház

5. intézkedés

Natúrparki közösségépítő programok szervezése a természeti és épített örökségi helyszínek, valamint a tájértékek helyreállítására, állapotának javítására

1. **Az intézkedés megnevezése:** Natúrparki közösségépítő programok szervezése a természeti és épített örökségi helyszínek, valamint a tájértékek helyreállítására, állapotának javítására
2. **Specifikus cél:** Kulturális és természeti értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele
3. **Indoklás, alátámasztás:** 2014-ben a Pannónia Kincse LEADER Egyesület és a Pannontáj–Sokoró Közhasznú Egyesület koordinálásával új kezdeményezés indult, melynek célja a natúrpark címben rejlő lehetőségek kihasználása, a térség natúrparki tudatának erősítése. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület koordinálásával egy LEADER térségek közötti program valósult meg, melynek célja a natúrpark újraindítási körülményeinek megteremtése volt. A térségek közötti

program közben kialakítottunk számos szakmai kapcsolatot, melyek révén nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy egy közösségi részvételen alapuló, zöldutat is magába foglaló natúrpark megvalósítása lenne indokolt a térségben. 2015 augusztusában indult útjára a „Pannónia Kincse Mintaprogram – a Sokoró–Pannontáj Natúrpark és Zöldút koncepciójának megalkotása közösségi tervezéssel” című kezdeményezés. A mintaprogram egyik elemeként elkészült a natúrpark új szakmai háttér tanulmánya, s annak részeként a térség közösségeinek bevonásával elkészült a natúrpark fejlesztési koncepciója. A Pannontáj– Sokoró Natúrpark a magyarországi natúrparkok mintájára tevékenységét az úgynevezett négy pilléres modell mintájára indítja újra, szem előtt tartva a törvényi előírásokat, a helyi adottságokat, a térségben élők és az ide érkezők igényeit, elvárásait.

4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:** a Natúrpark területén megvalósuló fejlesztések, mint pl.: közösség bevonásával szemléletformáló események, rendezvények, képzések, a Natúrparkhoz kapcsolódó beruházások, eszközbeszerzések, térségi tananyag kidolgozása a térség óvodái, iskolái, erdei iskolái számára, tematikus kiadványok megjelentetése.

Támogatható tevékenység a fejlesztési cél elérése érdekében végrehajtott építés (átalakítás, bővítés, felújítás), eszközbeszerzés, rendezvény költsége, képzési tevékenység, marketing, előkészítés költségei, a nyilvánosság biztosításának költsége, projektmenedzsment költségek a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint.

5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** az intézkedés keretében lehetőség nyílik a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén működő Natúrparkok közösségi eszközökkel történő fejlesztésére. KEHOP-5.4.1 szemléletformálási programok: a felhívás célja az energiatudatos gondolkodás és a kapcsolódó viselkedésminták és szokások elterjesztése. Az energiatudatos gondolkodást és életmódot elősegítő szemléletformálás célterületei, összhangban az Energia- és Klímataudatossági Szemléletformálási Cselekvési Tervvel: energiatakarékosság és energiahatékonyság és a megújuló energia-felhasználás kapcsán nyújt lehetőséget szemléletformáló programok kialakítására. A TOP-1.2.1-15 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés keretein belül térségi szintű, turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, melyekkel megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg. Ennek keretében a helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítására, fejlesztésére nyílik lehetőség a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése, és a foglalkoztatás növelése érdekében. A Leader keretein belül a projektet szoros együttműködésben kell megvalósítani a települési önkormányzatokkal, melyhez együttműködés megkötése szükséges, melyet a támogatási kérelemhez mellékelni kell.
6. **A jogosultak köre:** A Pannónia Kincse Leader Egyesület területén működő Natúrparkok.
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:** A Pannónia Kincse Leader Egyesület területén működő Natúrpark fejlesztése támogatható. A támogatási kérelemhez csatolni szükséges a projekt megvalósulási helyszínén illetékes települési önkormányzatok támogató nyilatkozatát, melyben kinyilvánítja, hogy a projekt céljaival egyet ért és támogatja azt. A Helyi Bíráló Bizottság csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró, megfelelően kidolgozott üzemeltetési tervvel rendelkező projekteket részesítheti támogatásban.

8. **Tervezett forrás:**

- a. *az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás:* 2.000.000 Ft
- b. *a támogatás arányát:*

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett” és a „regionális szempontból kedvezményezett” kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet szerint „kedvezményezett” település esetén a maximális támogatási intenzitás 85%.

A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „nem besorolt” kategóriába tartozó járásban lévő település esetén a maximális támogatási intenzitás 75%.

- c. *a projektméret korlátait:* maximum támogatás 2.000.000 Ft
- d. *a támogatás módja:* vissza nem térítendő, hagyományos költségelszámolás

9. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:** 2017II. félév – 2020. II. félév

10. **Kimeneti indikátorok:**

- a. *A támogatott projektek száma:*1-5 db
- b. *A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:*
civil szervezet: 1-5 db

6. intézkedés
1000 fő alatti településeken az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése

1. **Az intézkedés megnevezése:** 1000 fő alatti településeken az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése
2. **Specifikus cél:** 1000 fő alatti településeken az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése
3. **Indoklás, alátámasztás:** Pannónia Kincse LEADER Egyesület területe kistelepülésszerű jellegű, mivel 33 település 1000 fő alatti. A Helyi Akciócsoport működési területén a 290/2014. (XI.26.) Kormány rendelet alapján a Téti járás kedvezményezett besorolást kapott, ahol 62 településből 14 található. Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése 2016 február 26-án megtartott ülésen döntött arról, hogy a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet 3. §-a alapján regionális szempontból kedvezményezett járásnak jelöli ki a Pannonhalmi és a Csornai járást. Így 1000 fő alatti, kedvezményezett járásba tartozó településeink száma 28. Az 1000 fő alatti településeken jellemzően az alábbi folyamatok visszafordíthatatlanul elindultak:
 - elöregedés
 - szociális, oktatás-nevelési és egészségügyi ellátás elérhetőségének csökkenése
 - munkalehetőségek hiánya
 - alpinfrastruktúra romlása, hiányaA kis lélekszámú, hátrányos helyzetű települések a fejlesztési forrásokért folyó versenyben eleve hátrányban vannak a nagyobb településekkel szemben (pl. bevételeik jelentős részét a szociális ellátások biztosítására kell fordítaniuk). A

kistelepülések többségének a saját erő sokszor arra sem elegendő, hogy a pályázatok kötelező önrészét biztosítsák.

4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**

- Helyi felzárkózást szolgáló tudás bővítése
- Többfunkciós közösségi szolgáltató terek működtetése
- Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése (pl. fiatalok helyben tartása, helyi tudástőke növelése)
- Közösségépítés és -megtartás, építve az EFOP 1.3 intézkedésben kialakított módszertanra és mentorhálózatra
- A környezeti fenntarthatósági szempontoknak való megfelelés (kizárólag ESZA fejlesztés)

5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az intézkedés kapcsolódik az összes többi intézkedéshez, mid a helyi közösségek erősítését szolgálja.

6. **A jogosultak köre:** EFOP 1.7 szerinti kedvezményezettek:

- Pannónia Kincse LEADER Egyesület
- helyi költségvetési szervek
- államháztartáson kívüli non-profit szervezetek

7. **Tervezett forrás:** ESZA alap, EFOP 1.7

8.2 Együttműködések

1. *Térségi tananyag létrehozása*

Az együttműködések tervezett tématerületei: Szlovák-magyar határon átnyúló együttműködési programban (HUSKI)/ Nemzetközi együttműködési programban megvalósítani tervezett.

Specifikus cél: A vidék népesség megtartó erejének növelése, a térségi identitástudatának erősítése, szemléletmód váltás elérése a fiatalok körében településeink oktatási intézményeinek bevonásával.

Indoklás, alátámasztás: A projekt előzménye a 2007 – 2013 költségvetési ciklusban LEADER forrásból megvalósított Rábcatorok projekt, mely során a speciális tananyag előkészítéséhez szükséges előzetes műhelymunkák történtek meg. A tananyag kidolgozása iránt érdeklődő pedagógusokkal, diákokkal, szakemberekkel közösen rátekintettünk településeink értékeire (népdal, monda, természet, recept, népi játék, művészet, nemzetiségek, ...) és a pedagógiai módszereket összegyűjtve, megnéztük, melyek azok a tevékenységek, amelyek közösen koordináltan fejlesztenének egy tartalmas tudást fiataljainknak. A települések témakörei meghatározásra kerültek, de a további tevékenységek nem valósultak meg. Eredményként a térség általános iskolás korosztályú gyermekei számára egy speciális pedagógiai módszerekkel elsajátítható, a térség szellemi, kulturális, természeti, történeti, társadalmi vagy építészeti örökségeit, hagyományait feldolgozó tananyag fejlesztése.

Együttműködés a szomszédos Csallóköz LEADER Egyesületével és a Szigetköz Mosoni Sík Leader Egyesülettel tervezzük.

2. *LEADER HACs Akadémia a Nyugat-Dunántúlon*

Az együttműködések tervezett tématerületei A Nyugat-Dunántúli HACsOK számára közös képzések, tanulmányutak a nemzetközi LEADER jógyakorlatok közös megismerése, Regionális Tematikus

Fórumok szervezése (átfogó témákban, pl. ifjúság, helyi termék, szociális szövetkezetek stb.), közös kommunikációs aktivitások.

Specifikus cél: az együttműködés elősegítése a Nyugat-Dunántúlon

Indoklás, alátámasztás: A projekt előzménye a 2014. április 2-4 között sikerrel zárult Vulkanladi tanulmányút, ahol a nyugat-dunántúli HACSOK, a Vidékfejlesztési Minisztérium, az MNVH képviselői, a NAKVI képviselői, az MVH Zala Megyei Regionális Kirendeltsége vettek részt. Jó alkalom volt a három nap egy teljesen más megközelítésben látni a LEADER módszert a szomszédos Ausztriában. Innovatív ötletekkel megismerkedve, újabb jó kapcsolatok kiépítve tértünk haza az útról.

Együttműködés a Nyugat-Dunántúli Helyi Akciócsoportokkal.

3. *Térségfejlesztés a Bakonyban*

Az együttműködések tervezett tématerületei: Bakony aktív turisztikai fejlesztését, bemutatását érintő térségközi együttműködések (kerékpáros, lovas, hegymászós, túraútvonalas, helyi termékes fejlesztések, marketing fejlesztések).

Specifikus cél: Specifikus célunk a Bakony népszerűsítése, helyi gazdaságának fejlesztése, kultúrájának és identitásának erősítése a térségközi és nemzetközi együttműködések segítségével

Indoklás, alátámasztás: Az aktív turisztikai fejlesztések a Bakonyt népszerűsítik, turisztikai kínálatát erősítik, ezáltal hozzájárulnak a turisztikai bevételek növekedéséhez, tehát a helyi gazdaság erősödéséhez.

Az együttműködést a szomszédos Bakonyért Vidékfejlesztési Egyesülettel tervezzük.

4. *A Pannonhalmi, a Móri és a Soproni Borvidék összekapcsolásával együttműködés kialakítása szlovákiai borászokkal*

Az együttműködések tervezett tématerületei: Boros hálózati együttműködés a móri, pannonhalmi, soproni és szlovák borászok között Interreg pályázattal: közös térségi marketing, képzések, rendezvények szervezése

Specifikus cél: A Pannonhalmi, a Soproni és a Móri Borvidék összekapcsolása nemzetközi borvidékekkel

Indoklás, alátámasztás: A Pannonhalmi, a Soproni és a Móri Borvidék legősibb borkultúrával rendelkező borvidéke hazánknak. A közös gondolkodás, a borutak összekapcsolása, a közös marketingtevékenység a borturisztikára épülő vállalkozások jövedelmezőségét segíti elő.

Az együttműködést a szomszédos Bakonyért Vidékfejlesztési Egyesülettel, az Alpokalja-Fertőtáj Vidékfejlesztési Egyesülettel és egy szlovák partner bevonásával tervezzük.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábcatorok Helyi Közösség 2007-ben alakult, majd a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia elkészítése és elfogadása után a program megvalósíthatósága érdekében non-profit szervezeti formában, egyesületként alakult meg 2008-ban, Pannónia Kincse LEADER Egyesület névvel.

A Győri Törvényszék Pk. T. 60.010/2008/2 végzési szám alatt 2008. évi március hó 26. napján vette nyilvántartásba, nyilvántartási szám: 62115

Egyesületünk célja Győr és a Nyugat-Dunántúli régió felzárkóztatásának elősegítése az Európai Unió fejlesztéséhez, kiemelten az egyesületet létrehozó Helyi Közösséget alkotó térség önkormányzatainak, vállalkozásainak és civil szervezeteinek a fejlesztése. Az Európai Unió pályázati lehetőségek, LEADER folyamat széleskörű megismertetése és kihasználásának támogatása; a város és a régió lakói életminőségének javítása, ehhez a források felkutatása és kihasználása; az Európai Unió projektmenedzsment és pályázatkészítés kultúrájának meghonosítása és hatékonyságának fokozása; az egyesület tagjainak képvisellete, érdekeinek szervezett, szakszerű védelme; kapcsolatfelvétel és együttműködés más társadalmi szervezetekkel. Az egyesület működési területe gazdasági, közlekedési, idegenforgalmi, kulturális fejlődésnek elősegítése a térségi logisztika létrehozásának előmozdításával, a határ menti és nemzetközi együttműködési kapcsolatok erősítésével, a térség befektetői adottságait felhasználó lehetőségek feltárásával, az ezzel kapcsolatos marketing munka biztosításával, a közösségi gondolkodásmód vidékfejlesztést és térségfejlesztést átölelő szemléletével.

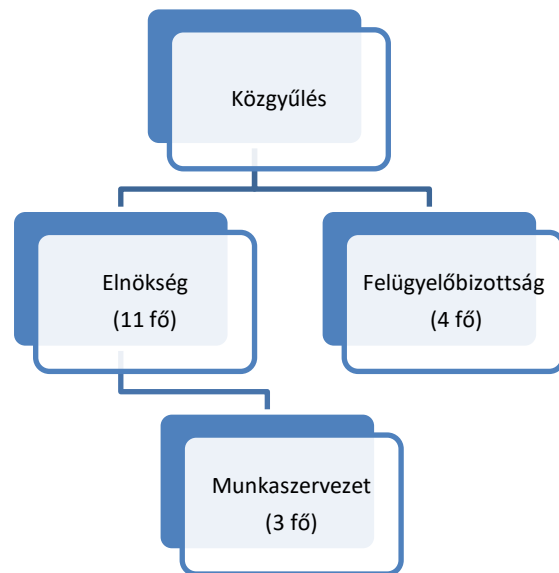
A 2008-ban megalakult Egyesület területi lefedettsége az 5/2014. (II.6.) IH Közleménynek megfelelően egyszer módosult, ekkor a megyehatárhoz való illeszkedés miatt 3 település kilépési szándékát fogadta el a Közgyűlés.

A HACS szervezeti felépítése:

Az egyesület legfőbb szerve, mint az egyesület döntéshozó szerve a közgyűlés. A közgyűlés a tagok összessége, amely az egyesületet érintő minden kérdésben döntésre jogosult.

A vezető szervek (az elnökség, a felügyelő bizottság tevékenységüket a közgyűlésnek alárendelve végzik.

Az egyesület tevékenységét 11 tagú elnökség irányítja. Az elnököt és az elnökség tagjait a közgyűlés választja meg. Az elnökség szükség szerint ülészik. Elnökségünk összetétele az előírásoknak megfelelően alakult a kezdetektől, tagjaik között 2011-ben történt tisztújítás. Az újonnan megválasztott elnökséggel közösségünk elégedett, hiszen 2016. február 25-én az elnökséget érintő választások során az elnökséget megerősítették/újraválasztották tisztségükben, illetve 1 fővel bővült az Elnökség.

Név	Pozíció	Képviselet szervezet	Szakterület(ek)
Horváth Gyula	elnök	Győrszemere Község Önkormányzata	településvezetés, tervezés, közigazgatás, településfejlesztés

Herold Ádám	alelnök	Pér Község Önkormányzata	településvezetés, tervezés, közigazgatás, településfejlesztés
Mondovics László	alelnök	Écs Község Önkormányzata	településvezetés, tervezés, közigazgatás, településfejlesztés
Hima László	elnökségi tag	vállalkozó	gazdálkodás, vállalkozás
Illés Tamás	elnökségi tag	Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság	közösségfejlesztés, településfejlesztés, turizmus
Kovács Teodóra	elnökségi tag	Molnár János Egyesület Rábacsécsényért	településfejlesztés
Kozma Tibor	elnökségi tag	vállalkozó	gazdálkodás, vállalkozás, településfejlesztés
Hokstok Imre	elnökségi tag	Gyórsövényház Község Önkormányzata	településvezetés, tervezés, közigazgatás, településfejlesztés
Rácz Róbert	elnökségi tag	vállalkozó	mezőgazdaság, gazdálkodás,
Sebestyén Vince	elnökségi tag	A Mi Bakonyunk Alapítvány	közösségfejlesztés, turizmus
Balogh Ervin	elnökségi tag	vállalkozó	gazdálkodás, vállalkozás, településfejlesztés

A 4 főből álló felügyelő bizottságot a közgyűlés választja. A felügyelő bizottság tagjait illetve annak elnökét is a közgyűlés választja meg. A felügyelő bizottság fő feladata a társadalmi szervezet alapszabályszerű működésének, gazdálkodásának, pénzügyi és anyagi eszközeinek célszerű és takarékos felhasználásának ellenőrzése.

A PKLE a tevékenységét munkaszervezetén keresztül látja el. A Munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda.

Egyesületünk munkaszervezete 2008. szeptember 1-én kezdte meg vidékfejlesztési tevékenységét 3 fővel, majd 2008. október 1-én kibővült további 5 fővel. A munkaszervezet összetétele az évek során folyamatosan csökkent, jelenleg 3 fő. A munkaszervezeti dolgozók feletti munkáltatói jogokat az Elnökség gyakorolja, a napi irányítást a munkaszervezet vezető végzi. A munkaszervezet az Egyesület működésével kapcsolatos feladatok ellátása mellett közreműködik a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 Irányító Hatósága által meghatározott egyéb feladatok ellátásában is.

A munkaszervezet vezető a következő főbb munkafeladatokat köteles ellátni:

- Ellátja a LEADER program végrehajtásával és az egyesület működésével kapcsolatos adminisztrációs és ügyintézői feladatok elvégzését, illetve elvégzésének koordinálását.
- Ellátja a 2014-2020-as időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégia (továbbiakban: HFS) elkészítésével és felülvizsgálatával kapcsolatos feladatok elvégzését, illetve elvégzésének koordinálását.

- Ellátja a HFS végrehajtásához kapcsolódóan a benyújtásra kerülő támogatási igények előzetes formai és tartalmi értékelésének elvégzését, illetve elvégzésének koordinálását, a Döntéshozó Bizottság ülését követően pedig a kérelmek további kezelését, illetve kezelésének koordinálását.
- Ellátja a 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos ügyfél tájékoztatási, tanácsadási feladatokat, továbbá közreműködik a támogatási kérelmek elkészítésében és lebonyolításában (projekt generálás, pályázatírás a LEADER kérelmek kivételével, projekt menedzsment).
- Ellátja mindazokat a feladatokat, amelyekkel az egyesület elnöke esetileg megbízza.

A munkaszervezet dolgozói következő főbb munkafeladatokat köteles ellátni:

- Közreműködnek a különböző rendezvények előkészítésében, szervezésében, lebonyolításában;
- Ellátják egyesület egyéb adminisztrációs feladatait.
- Ellátják a 2014-2020-as időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésével és felülvizsgálatával kapcsolatos azon feladatokat, mellyel a munkaszervezet vezető megbízza.
- Ellátják a HFS végrehajtásához kapcsolódóan a benyújtásra kerülő támogatási igények előzetes formai és tartalmi értékelésével, a Döntéshozó Bizottság ülését követően pedig a kérelmek további kezelésével kapcsolatos azon feladatokat, mellyel a szakmai vezető megbízza.
- Ellátják a 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési elképzelések alapján a támogatási kérelmek/pályázatok elkészítésével és lebonyolításával (pályázatírás a LEADER kérelmek kivételével, projekt menedzsment) kapcsolatos azon feladatokat, mellyel a munkaszervezet vezető megbízza.

Az Egyesület székhelye Győrszemerén, munkaszervezeti irodája Győrben 9024 Győr, Kálvária u. 1-3. IV. em. alatt található bérelt ingatlan. Az irodarész 60 m², melyben 3 iroda és egy tárgyaló található. Az Egyesület többek között rendelkezik asztali számítógépekkel, laptopokkal, a feladatok ellátását segítő jogtisztá szoftverekkel, nyomtató/fénymásoló multifunkcionális készülékkel, vezetékes és mobiltelefonnal, szélessávú internettel.

A működést az évente befolyó tagdíj, az EMVA programból származó működési támogatás, a saját pályázatokból befolyó összegek, illetve az Egyesület által nyújtandó szolgáltatásokkal kapcsolatos bevételek fogják fedezni.

Az Egyesület 259 alapító taggal jött létre. A közszférát 65 önkormányzat, a civil szférát 84 szervezet, az üzleti szférát 110 vállalkozás képviselte.

Az egyesület tagjai jogállásuk szerint lehetnek:

- a) rendes tagok,
- b) pártoló tagok.

Az egyesület rendes tagsága:

Az egyesület rendes tagja lehet minden olyan magánszemély, jogi személy, valamint ezek jogi személyiséggel nem bíró szervezetei, akik

- az egyesület céljaival egyetértenek,
- elfogadják annak alapszabályát,

- vállalják közreműködésükkel az egyesület céljainak megvalósítását,
- a belépési nyilatkozat aláírásával felvételüket kérik az egyesületbe, és akit a rendes tagok közé az elnökség felvesz.

Az egyesület pártoló tagsága:

Az egyesület pártoló tagja lehet minden olyan magánszemély, jogi személy, valamint ezek jogi személyiséggel nem bíró szervezetei, akik

- az egyesület céljaival egyetértenek,
- elfogadják annak alapszabályát,
- a belépési nyilatkozat aláírásával felvételüket kérik az egyesületbe, és akit a pártoló tagok közé az elnökség felvesz.

Az egyesületbe való belépés és az onnan történő kilépés önkéntes. A tagság felvétellel keletkezik. A tag felvételéről az elnökség határozattal dönt. A tagokról az elnökség nyilvántartást vezet.

Megszűnik a tagsági viszony:

- a tag kilépésével,
- a tagsági jogviszony egyesület általi felmondásával,
- a tag kizárással,
- a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.

A tag kizárására abban az esetekben kerülhet sor, amennyiben a társadalmi szervezet működését veszélyeztető, tagságra méltatlan magatartást tanúsít.

Az egyesület rendes tagjai tagdíj fizetésére kötelezettek. A tagdíj mértéke 12.000,-Ft/év, melyet a tag tárgy év május 1. napjáig, egy összegben köteles megfizetni az egyesület részére az egyesület bankszámlájára törtnő átutalással, vagy az egyesület pénztárába törtnő befizetéssel.

HACS tagság számszerűen és százalékos arányban is							
Év	Közsféra		Üzleti sféra		Civil sféra		Összesen
	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)	
Megalakuláskor (2008)	65	25,10	110	42,47	84	32,43	259
2009. 12.31-én	65	27,20	104	43,51	70	29,29	239
2010. 12.31-én	65	27,31	108	45,38	65	27,31	238
2011. 12.31-én	65	27,31	108	45,38	65	27,31	238
2012. 12.31-én	65	27,31	108	45,38	65	27,31	238
2013. 12.31-én	65	26,32	111	44,94	71	28,74	247
2014. 12.31-én	62	25,51	110	45,27	71	29,22	243

8.4. Kommunikációs terv

1. Célcsoportok:

Működési területen belüli csoportok:

- Pannónia Kincse LEADER Egyesület tagsága (62 önkormányzat, civilek, vállalkozások, egyházi szervezetek, természetes személyek)

- Az Egyesület településein élők (81.440 Fő)
- Az Egyesület szakmai partnerei (Pannontáj-Sokoró Natúrpark, LEADER HACS-ok stb.)
- Együttműködő, de a LEADER programban nem jogosult település (Győr) civiljei, vállalkozásai, önkormányzata

Működési területen kívüli csoportok:

- Térségi, országos és nemzetközi partnerek (NAK Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatóság, MNVH)
- Vidékfejlesztés, és turisztika iránt érdeklődők

2. A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása, beleértve a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módját

- Információcsere személyes konzultációkon, rendszeres fórumokon, fogadóórákon, konferenciákon keresztül,
- telefonos információ szolgáltatás a helyi akciócsoport munkaszervezetén keresztül,
- az Egyesület honapján közzétett események, hírek, összefoglalók, dokumentumok (www.pkle.hu),
- az Egyesület Facebook oldalán közzétett bejegyzések, képek, linkek (<https://www.facebook.com/Pannonia-Kincse-Leader-Egyesulet>)
- fontosabb információk, közérdekű adatok települési önkormányzatok honlapján való megjelentetése,
- kapcsolatfelvétel a települési önkormányzatokkal, a térségben tevékenykedő civil- és üzleti szféra szervezeteivel az információk legszélesebb körben történő ismertetéséhez, elérve ezzel a hátrányos helyzetű csoportokat és kevésbé mobil közösségeket is,
- közvetlen megszólítás (folyamatosan aktualizált) saját adatbázisból (e-mail) a civil-, köz-, és üzleti szféra képviselői felé.

3. A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása

Egyesületünk folyamatosan küld tájékoztatásokat egy-egy meghatározott célcsoportnak a témától függően e-mailen: tagjainknak, nyertes pályázóinknak, stb. Ezek egy részét azzal küldjük meg a címzetteknek, hogy azt továbbítsák a településükön működő, élő érintett további személyeknek is.

Időszakonként Tájékoztató Fórumokat, műhelymunkákat tartunk, melyeket honlapunkon előre meghirdetünk. A Fórumok ingyenes és nyilvánosak, azokon bárki részt vehet.

Lehetőséget biztosítunk személyes és telefonos kapcsolatfelvételre, illetve az e-mailen keresztül történő megkeresésre, melyekre válaszolunk. Elérhetőségeink megtalálhatók honlapunkon, hírleveleinkben, az általunk megküldött e-mailekben

4. A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása

Az Egyesülettel kapcsolatos kommunikációra az Egyesület elnöke és az általa meghatalmazott/felkért személy jogosult. A kommunikációs anyagok előkészítése jellemzően a munkaszervezet feladata. A munkaszervezet tervezett létszáma a megvalósítás időszakára 3 fő. A kommunikációs tervben foglaltak betartása és elvégzése a munkaszervezet feladatkörébe tartozik, minden olyan felmerülő probléma esetén, melyben a munkaszervezet az

alapszabályban megfogalmazott feladatain túlmenően már nem kompetens, az elnökség hoz döntést. Az elnökség döntése alapján a végrehajtás a munkaszervezeten keresztül történik.

5. A HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve:

Időszak	Kommunikációs eszköz	Tevékenység
2015. november	email, honlap, személyes konzultáció	Pályázati felhívás megjelenése
2015. december		Pályázat benyújtása a LEADER Egyesület részéről
2016. február	email, honlap, személyes konzultáció, Facebook	Tervezői műhelymunkák
	személyes konzultációk	HFS tervzet elkészítése
	honlap, email	HFS tervzet nyilvánossá tétele
	közgyűlés	HFS tervzet elfogadása
I. mérföldkő - március		HFS tervzet benyújtása
2016. március-április	honlap, email, személyes kapcsolat	HFS tervzet átdolgozása, értékelése
2016. április	honlap, email, konzultáció, Facebook	Átdolgozás után (amennyiben jelentős változtatások lesznek) újabb közgyűlés
II. mérföldkő - április		Végleges HFS benyújtása
2016. II. negyedév		HFS IH jóváhagyása
2017. III.-IV. negyedévtől	honlap, email, fórum, konzultáció, nyomtatott sajtó, Facebook	HFS alapján pályázatok kiírása, Potenciális pályázók, ill. partnerek tájékoztatása a meghirdetett pályázati lehetőségekről

2017.IV.negyed évtől	honlap, email, fórum, konzultáció, nyomtatott sajtó, Facebook	HFS eredmény kommunikáció
2018.-2019	honlap, email, fórum, konzultáció, nyomtatott sajtó, Facebook	HFS felülvizsgálat
2019-2020.	honlap, email, fórum, konzultáció, nyomtatott sajtó, Facebook	HFS forrásfelhasználásról tájékoztató

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve:

A kommunikációban az Egyesület költséghatékony megoldásokat keresett és keres a jövőben is. Elsősorban ingyenes megoldásokat használt az eddigiek során. A fórumok, rendezvények, konzultációk megtartásához a helyszínt sok esetben az önkormányzatok ingyen biztosították. A jövőben évente fórumok, rendezvények tartására mintegy 500.000 Ft/év összeget tervezünk. Pénzügyi ráfordítást igénylő eszközök beszerzését a szervezet igyekszik más pályázati forrásból, egyéb támogatásból megvalósítani.

8.5. Monitoring és értékelési terv

Eredménymutatók megnevezése	Adatok forrása	Begyűjtés módja, gyakorisága
A turisztikai szolgáltatásokat igénybe vevők száma	Elégedettségi kérdőív	Minden év első negyedév végéig a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
A támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma	Nyilvános cégbekötések	2020-ig a HACS összegzi
A támogatott kulturális és természeti értékek bemutatását látogatók száma	Elégedettségi kérdőív	Minden év első negyedév végéig a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Támogatott projekt által beszerzett eszközt használók száma	Elégedettségi kérdőív	Minden év első negyedév végéig a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
A támogatott közösségi akciókban hátrányos helyzetű (nő, fiatal, fogyatékkal élő) résztvevők száma	Megvalósítás után: Emlékeztető	Az emlékeztető tartalmazza a résztvevők számát, amit az utolsó kifizetési kérelemmel egy időben a projektgazda megküld a HACS számára

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, helyi igényekre alapuló turisztikai attrakció és szolgáltatás fejlesztése és bővítése	156,2				156	25
2	Működő mikrovállalkozások fejlesztése a Pannónia Kincse Leader Egyesület területén	156,2				156	25
3	Vonzóbb vidéki települési környezet és szolgáltatások fejlesztésének elősegítése	308				308	49,3
4	Térségi fiatalok számára szervezett, közösségépítést és helyi identitástudat kialakulását is szolgáló ifjúsági táborok megszervezése	2,35				2,35	0,4
5	Natúrparki közösségépítő programok szervezése a természeti és épített örökségi helyszínek, valamint a tájértékek helyreállítására, állapotának javítására	2				2	0,3
	Összesen	624,75				624,75	100

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	11,828	25,091	25,091	25,091	25,091	112,192
Animációs költségek	1,464	1,5	1,5	1,5	1,5	7,646

Egyéb tervezett bevételek ¹	4	2	1	0,6	0,4	8
Összesen	17,292	28,591	27,591	27,191	26,991	127,656

¹ Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Kiegészítő információk

Melléletek

8. sz. melléklet: **Helyi Fejlesztési Stratégia kialakítása a Pannónia Kincse Leader Egyesület Területén – elektronikusan beküldhető kérdőív települések számára**

61

A Pannónia Kincse Leader Egyesület 2015. november hónapban megkezdte a 2014-2020-as Helyi Fejlesztési Stratégiájának tervezését, kialakítását. Köszönjük, hogy az alábbi kérdések megválaszolásával Ön is hozzájárul egy színvonalas Helyi Fejlesztési Stratégia kialakításához.

1. Település neve:
2. Kérem, foglalja össze pár mondatban, hogy mik a legfőbb jellemzői településének?
3. Hogyan illeszkedik az Ön által lakott település a nagyobb térséghez? Milyen kapcsolódási pontjaik vannak a térségen belül? Magyarországon? Nemzetközi szinten?
4. Mi a település különlegessége? Mi az az egy dolog, amit mindenkinek szívesen megmutatna? Miről nevezetes a település?
5. Milyen gazdasági szereplők vannak a településen?
6. Mi az, ami a legjobban hiányzik a településről?
7. Milyen civil aktivitás tapasztalható a településen? Melyik szervezet a legaktívabb, és milyen területen tevékenykedik?
8. Kérem, foglalja össze pár mondatban településének jövőképét.
9. Ha egyszeri alkalommal kapnának 15 millió Ft-ot, abból milyen fejlesztést valósítanának meg a településen?
10. Rendelkezik-e a település/önkormányzat megfelelő pénzügyi tőkével/eszközzel a pályázatok utófinanszírozásához?